Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го КВІТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, APRIL 5, 1977 No. 77. VOL. LXXXIV.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС ЗАКІНЧИЛА РІЧНУ ПЕРЕВІРКУ, ПОІНФОРМУВАЛА ЕКЗЕКУТИВУ ПРО ЇЇ ВИСЛІД, СХВАЛИЛА ЗАЯВУ І ЗАКЛИК

Головна Контрольна Комісія УНС. Сидять (зліва): д-р Іван Скальчук, о. Іван Ващук, мгр Іван Геврик, мгр Іван Винник, проф. д-р Богдан Гнатюк.

Джерзі Ситі. — Минулої п'ятниці, 1-го квітня, Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу закінчила тут в приміщеннях Головної Канцелярії річну перевірку майна, діловодства та організаційного стану і активностей цієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі і на закінчення цієї перевірки, яка тривала повний тиждень, відбула спільну зустріч із затрудненими в Головній Канцелярії екзекутивними урядовцями УНС, інформуючи їх про вислід цієї перевірки та висловлюючи свої спостереження і побажання. Перевірку переводили обрані конвенцією головні контролери: мгр Іван Геврик з Вінніпеґу, мгр Іван Винник з Ню Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк з Філядельфії, о. Іван Ващук з Торонта та д-р Іван Скальчук з Філядельфії. У спільних нарадах з контролерами, які відбулися в пополудневих годинах в п'ятницю, 1-го квітня, взяли участь: головний предсідник Йосип Лисогір, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук та головний організатор Степан Гавриш і редактор Антін Драган. Нарадами проводив голова Контрольної Комісії мгр Іван Геврик. Головні контролери інформували та висловлювали свої завваги і побажання відносно переведеної ними перевірки поодиноких відділів-департаментів УНС: проф. д-р Богдан Гнатюк про „Союзівку", о. Іван Ващук про в-во „Свобода", д-р Іван Скальчук про Організаційний відділ, мгр Іван Винник про Фінансовий Відділ та Українську Національну Корпорацію Дому УНСоюзу і мгр Іван Геврик про Рекордовий відділ. Загальні ствердження з цієї перевірки Головна Контрольна Комісія подає в надрукованій побіч Заяві-Заклику, а основний звіт з перевірки та її висліду подасть на річних нарадах Головного Уряду УНСоюзу, що мають відбутися з кінцем травня ц.р. на Союзівці.

ЗАЯВА ТА ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу в складі: Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, о. Іван Ващук та Іван Скальчук перевели в днях від 27 березня до 2-го квітня 1977 річну перевірку майна, організаційного стану Українського Народного Союзу, допоміжної Української Корпорації Дому УНС, видавництва „Свобода" та відпочинкової оселі Союзівка.

Головна Контрольна Комісія однозгідно ствердила:

1) Майно Українського Народного Союзу зросло значно за 1976 р. і з днем 31-го грудня 1976 виносило $ 41,150,402, а сума зібраних в 1976 р. членських вкладок винесла рекордову суму $ 3,025,484.00.

2) Український Народний Союз приєднав в 1976 році — 3,071 нових членів на загальну суму забезпечення $7,335.500 з пересічною сумою забезпечення на члена $ 2,388.00.

3) Український Народний Союз робить усі приготування до випровадження в життя, побіч існуючих грамот, — ще три нові роди забезпечення: Термінову грамоту забезпечення для молоді із автоматичною зміною на клясу P-65 у 23-му році життя, додаткове термінове забезпечення та грамоту пенсійного забезпечення. Введення цих грамот покращає набагато обслугу нашого членства.

4) Українська Національна Корпорація Дому УНСоюзу осягнула суму за винайм приміщень в 1976 р. $ 1,011,968.34, а в 1977 році ця сума винесе понад $ 1,612,000.00 Внутрішня позичка від членів для Української Національної Корпорації Дому УНС виносила з кінцем 1976 р. 2,424,900.00, що свідчить про велике довір'я членів до своєї рідної установи. В день закінчення контролі 2-го квітня 1977 перейшла суму 3,5 міл. дол.

5) Видавництво „Свобода" — ще і досі незабезпечене потрібним і заплянованим устаткуванням, не має поповненого редакторського складу, а нові сили перевишколюються у зв'язку з переносом видавництва на компюторсько-офсетну систему друкарства. Це і причиняється до того, що видавничий плян не міг бути реалізований згідно із прийнятими рішеннями 28 Конвенції та рішеннями річних нарад Головного Уряду.

6) Союзівка — відпочинкова оселя УНСоюзу успішно сповняла свою ролю як відпочинковий і культурно-розваговий центр не тільки для широких кругів членства Українського Народного Союзу, але теж стала центром зустрічей для широких кругів української молоді.

Курси Українознавства, табори молоді, спортові табори тенісу і плавання та спортові змагання із 200 учасниками причиняються у великій мірі до популяризації Українського Народного Союзу серед широких кругів української молоді.

7) Контрольна Комісія закликає усе членство УНСоюзу піддержати становище президента Джіммі Картера, яке він зайняв в обороні переслідуваних і нескорених в'язнів в СССР, в обороні прав людини в цілому світі — і в СССР, та поробити усі заходи і поінформувати президента Картера про особливо жахливе переслідування українських політв'язнів в СССР.

8) Контрольна Комісія закликає усю союзову родину включитись в цьому році - у широко заплянувану акцію оборони людських і національних прав української людини у т. зв. УРСР, а зокрема в цьому році українських політв'язнів посилити змагання на оборону нескорених політв'язнів: В. Мороза, І. Світличного, С. Караванського, В. Чорновола, Ю. Шухевича, М. Руденка. О. Тихого та багатьох - багатьох інших і змобілізувати на оборону наших політичних в'язнів американську публічну опінію.

Фонд Наглої Потреби.

У зв'язку з цією посиленою акцією оборони людських прав та політв'язнів в СССР, Контрольна Комісія закликає всіх членів УНС повертати свої дивідендові чеки на Фонд Наглої Потреби, призначений на оборону життя і волі українців.

9) Контрольна Комісія уважає, що орган „Свобода" повинен продовжувати сторінку Фонду Катедр Українознавства „Український Гарвард", але в цих сторінках не може бути таких образливих закидів для цілої громади, як це мало місце в заклику „В поході зібрати один мільйон долярів" — („Свобода", ч. 36 з дня 15 лютого 1977 року.).

10) Український Народний Союз находиться у своєму передконвенційному році. Контрольна Комісія закликає усе членство, усіх секретарів, усі Відділи та усі Окружні Комітети УНСоюзу в цьому році зокрема іти слідами наших піонерів, які зуміли розбудувати УНСоюз - і поставити основи під найбільшу українську організацію у ЗСА та вільному світі, — доложити усіх зусиль, щоб передконвенційна кампанія членів була успішною та дала значний приріст у членських рядах УНСоюзу.

11) Докладні звіти із річної перевірки, резолюції та рекомендації Контрольна Комісія предложить Головному Урядові в травні ц. р. на річних нарадах.

За Контрольну Комісію:

Іван Геврик — голова, Іван Винник — м. голова, Богдан Гнатюк — секретар, о. Іван Ващук — секретар, Іван Скальчук — член.

Українці в Арґентині вшанували Патріярха Йосифа

Буенос Айрес, Арґентина. — Мгр А. Хлопецький, голова Т-ва за Патріярхальний Устрій Помісної Української Католицької Церкви в Арґентині, інформує, що він і дир. Б. Яхновський відвідали в перших днях лютого ц. р. Владику Андрія Сапеляка та мали з ним півторагодинну розмову. Вони просили Владику відслужити Святу Літургію у намірені Патріярха Йосифа з нагоди його 85-річчя народин. У розмові заторкнено теж справу Патріярхату УКЦеркви. У висліді розмови Владика видав до української преси в Арґентині комунікат, в якому закликає всіх священиків у своєму екзархаті відслужити в усіх наших церквах Святі Літургії в намірені Патріярха Йосифа та перевести збірку на дар любови Їх Блаженству. У своїй проповіді 6-го березня ц. р. у катедрі Владика Андрій підкреслив, що прийняття титулу Патріярха є правильне і має історичне значення. Владика підкреслив, що Патріярхат у нашій Церкві має церковне й державницьке значення. Вкінці закликав вірних молитися за визнання нашого Патріярхату, і він самий вірить, що те визнання прийде. Миряни УКЦеркви в Арґентині прийняли позитивне ставлення Владики Андрія до Патріярхату з нескриваною радістю і вдоволенням.

Корнило Галушка переобраний на Голову Пертамбойської Округи УНСоюзу

Корнило Галушка

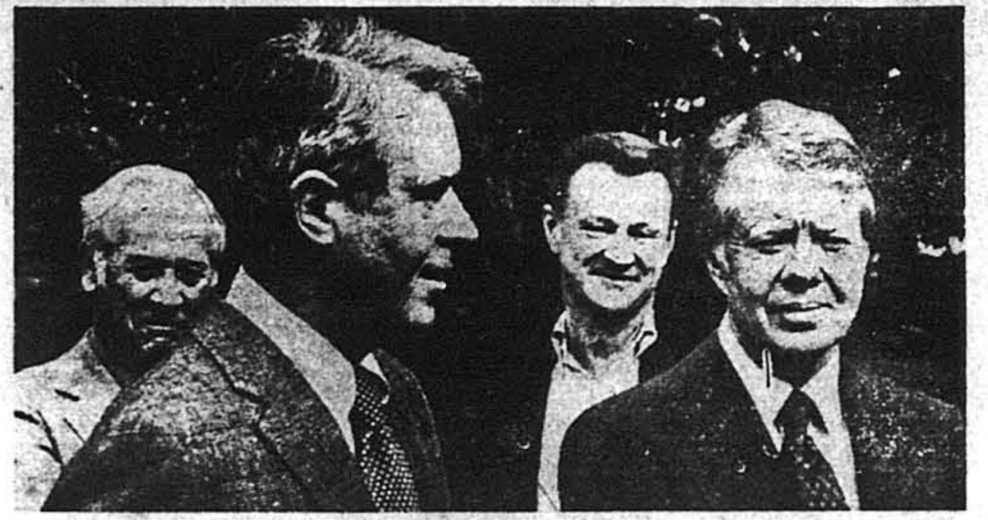
Перт Амбой, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, які відбулися тут в залі місцевого УНДому в неділю, 27-го березня, перевибрали одноголосно на голову Окружної Управи дотеперішнього голову Корнила Галушку. Разом з ним до складу нової Окружної Управи були обрані: Михайло Захарко — заступник голови, Дарія Оріховська — секретар, Іван Бабин — касир, Степан Мисак — організаційний референт, Іван Шнир — пресовий референт, Іван Головка — представник Округи та Петро Ґадек — голова Контрольної Комісії, Йосиф Ярема і Петро Баралецький — члени Контрольної Комісії.

Збори відкрив голова Корнило Галушка, вітаючи учасників нарад, зокрема головного секретаря Володимира Сохана та обласного організатора Василя Оріховського. Провід зборами перебрала президія, обрана у складі: Михайло Захарко — предсідник і Дарія Оріховська — секретар. Дарія Оріховська відчитала протокол з попередніх річних зборів, і цей протокол затверджено одноголосно. Корнило Галушка здав докладний звіт з праці Окружного Комітету, а зокрема з його співпраці з іншими Окружними Комітетами стейту Ню Джерзі у влаштуванні стейтового Дня УНСоюзу. Він подякував усім членам Управи за співпрацю та цілому рядові діячів Округи за допомогу у влаштуванні Дня УНСоюзу. Звіт за неприявного касира Івана Бабина здав Йосиф Ярема, після чого Петро Ґадек від імени Контрольної Комісії запропонував уділити абсолюторію уступаючій Управі, що приявні одноголосно схвалили.

Головний секретар

(Закінчення на стор. 5-ій)

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ КРИТИКУ ПРОПОЗИЦІЙ ВАШІНҐТОНУ ЩОДО АТОМОВОГО РОЗЗБРОЄННЯ, ЗСА НЕ ВТРАЧАЮТЬ НАДІЇ НА ДОГОВІР

Державний секретар Сайрус Венс (зліва) з президентом Картером в саді Білого Дому. За ними стоять Пол Варнке, шеф переговорів у справі зброї, та Збіґнєв Бжезінські, голова Крайової Ради Безпеки.

Вашінґтон. — Не зважаючи на те, що контрольована урядом совєтська преса протягом останніх кількох днів продовжувала закидати, що ЗСА в недавніх переговорах старалися здобути для себе „однобічну перевагу в ділянці нуклеарної зброї", президент Джіммі Картер і державний секретар Сайрус Венс, який очолював американську делеґацію до Москви, в неділю, 3-го квітня, заявили, що Америка далі надіється, що таки пощастить підписати новий договір щодо обмеження чи зменшення стратегічної атомової зброї.

Секретар Венс, який вернувся до Вашінґтону в суботу, відбув в неділю 2-годинну нараду з президентом Картером, на якій обговорено причини чому совєтські лідери відкинули дві американські пропозиції щодо атомового роззброєння, а відтак Президент і секретар взяли участь у пресовій конференції, де президент Картер сказав, що Америка зробить всі можливі зусилля, щоб „довести до драстичного зменшення залежности від атомової зброї" і щоб встановити „тривалу приязнь із Совєтським Союзом". Секретар Венс висловив надію, що провідники СССР змінять своє становище відносно американських пропозицій, якщо тільки „краще передумають їх". Президент сказав, що можливо Москва не була готова дати позитивної відповіді на пропозицію ЗСА, щоб верхня межа атомової зброї для обох держав була зменшена з 2,400 до 1,800 або 2,000 ракет і літаків, але додав, що совєтські лідери знали про цю пропозицію наперед і тому вона не повинна була бути несподіванкою для Кремля. Президент Картер і секретар Венс підкреслювали, що хоча генеральний секретар Леонід Брежнєв відкинув обидві американські пропозиції, то Москва „недвозначно вказала", що бажає продовжувати переговори щодо обмеження стратегічної атомової зброї. Президент Картер і Венс висловили подібні думки теж в суботу, 12-го квітня, на летовищі у Вашінґтоні, коли Президент несподівано прибув туди, щоб привітати Венса з поворотом до ЗСА.

В час, коли речники американського уряду старалися висловлюватися оптимістично про майбутні переговори з Москвою, совєтська преса продовжувала закидати Америці, що під час переговорів делеґація ЗСА хотіла здобути „однобічні користі і військову перевагу" для Америки. „Правда", офіціоз совєтсь-

(Закінчення на стор. 5-ій)

У КИЄВІ ПОМЕР ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР ЛЕВКО РЕВУЦЬКИЙ

Левко Ревуцький

„Ню Йорк Таймс" з неділі, 3-го квітня, та пресове агентство „Юнайтед Прес Інтернешинал", покликаючись на совєтську пресу інформують, що минулої середи в Києві помер на 87-му році життя, „після тяжкої і довготривалої недуги", видатний український композитор Левко Ревуцький. „Ню Йорк Таймс" зазначує, що Ревуцький був композитором симфоній, концертів і кантат, та відмічує те, що був учнем Миколи Лисенка і членом Академії Наук Української СССР.

Левко Ревуцький народився 1889-го року в селі Іржавці на Полтавщині. Початкову музичну освіту одержав від матері, а продовжував її в Києві у музичній школі Миколи Лисенка й консерваторії, студіюючи одночасно на правничому факультеті Київського університету. Вже в студентських роках скомпонував ряд музичних творів, як сонати, вальси, концерт для фортепіяну тощо. Відтак викладав в Музично-драматичному Інституті ім. Лисинка і в Київській консерваторії, а під час Другої світової війни в Ташкентській консерваторії.

Ревуцького зараховують до продовжувачів традицій Миколи Лисенка і Миколи Леонтовича. Деякі з його більш відомих творів це кантата-поема „Хустина", написана до слів Тараса Шевченка, обробки українських народних пісень для солістів, хорів і на фортепіян (збірки „Сонечко", „Козацькі пісні", „Галицькі пісні" і т.д.), ряд концертів і симфоній тощо. Ревуцький відредаґував оперу „Тарас Бульба" Миколи Лисенка, а інструментація була Бориса Лятошинського.

Як і інші українські композитори, які опинилися під совєтською владою, мусів також писати такі пропагандивні „твори", як наприклад, „Пісня про партію", „Пісня про Котовського" і подібне.

Від 1945 до 1947-го року Ревуцький був головою Спілки композиторів України, а від 1957-го року — член Академії Наук Української ССР.

Єгипетський президент Садат прибув до ЗСА

Вашінгтон. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат у неділю, 3-го квітня, прибув до столиці ЗСА, щоб відбути свої перші наради з президентом Джіммі Картером в справі дальшого поліпшення зв'язків між Єгиптом і Америкою та обговорити питання можливого полагодження арабсько-ізраїльського конфлікту. Президента Садата на летовищі вітала делеґація, очолювана державним секретарем Сайрусом Венсом.

Президент Садат — це перший лідер будь-якої арабської країни, який відбуде наради з президентом Картером. Садат відвідував Вашінгтон ще за президентури Джералда Форда. Протягом наступних кількох тижнів президент Картер плянує зустрінутися також з лідерами інших арабських держав: Савдійської Арабії, Йорданії та Сирії. Минулого місяця Президент вітав у Вашінгтоні ізраїльського прем'єра Іцака Рабіна.

Арабські речники інформують, що під час переговорів з президентом Картером Садат плянує заторкнути такі питання, як торговельні відносини між Америкою та Єгиптом, справу кордонів Ізраїля, як також питання майбутньої долі палестинських арабів. Хоча Садат далі обстоює, що палестинські араби повинні мати „свою власну батьківщину", то перед відлетом із Парижу до Вашінгтону сказав, що та „палестинська держава" повинна бути „формально пов'язана із Йорданією". Ті слова Садата коментатори інтерпретують як старання задовольнити і Йорданію, як рівнож Ізраїль, які противляться створенню зовсім незалежної держави палестинських арабів. Палестинська Визвольна Організація (ПВО) негативно зареґував на заяву Садата в Парижі.

Конґрес погодився на реорганізацію структури уряду

Вашінгтон. — У четвер, 31-го березня, Сенат одноголосно схвалив законопроєкт, який дає президентові Джіммі Картерові повновласті перевести реорганізацію виконавчої частини федерального уряду. Палата Репрезентантів схвалила подібний законопроєкт два дні раніше, і тепер цей проєкт передано до Білого Дому для підписання Президентом. Згідно із законопроєктом, президент Картер зможе ліквідувати, створювати або об'єднувати різні федеральні агенції, як теж створювати нові департаменти, якщо обидві Палати Конгресу не відкинуть його плянів протягом 60-ох днів після запропонування цих плянів.

Президент Картер ще під час передвиборчої кампанії обіцяв, що переведе реорганізацію виконавчої частини федерального уряду, щоб зробити її більш ефективною і зменшити видатки. Схвалений обома Палатами Конгресу законопроєкт до великої міри базований на пропозиціях Президента.

Подґорний закінчив двотижневі відвідини в Африці

Москва. — Голова Президії Верховної Ради СССР Ніколай Подгорний повернувся в неділю, 3-го квітня ц. р., до СССР після двотижневої поїздки по країнах Африки, де він відвідав Танзанію, Замбію, Мозамбік і в поворотній дорозі Сомалію, яка є совєтським сателітом в Африці, і де Москва розбудувала свою військову базу в місцевості Бербера. Цю базу часто відвідують совєтські воєнні кораблі, які перебувають на Індійському океані, набирають палива та інших потрібних матеріялів. База знаходиться в совєтських руках і нею керують виключно совєтські техніки. В 1975 р. Джеймс Р. Шлесінджер, бувши секретарем оборони ЗСА, обвинувачував Совєтський Союз, що він розбудовує в Барбері свої ракетні гнізда та інсталює атомові ракети далекого засягу. Уряд Сомалії відкинув тоді обвинувачення ЗСА, назвавши їх видумкою американського уряду.

Візита Подгорного в Сомалії не була в пляні подорожі, і тому вона викликала зацікавлення кореспондентів та політичних спостерігачів. В столиці Сомалії, Могадішу, совєтський верховода зустрінувся і розмовляв з тамошнім президентом Мохаммедом Сіяд Барре та прийняв на послуханні багатьох інших політичних діячів. В неділю вранці, згідно з повідомленням совєтської пресової агенції ТАСС, Подгорний і його великий 120-членний почот зупинився в Ташкенті, в Совєтській Центральній Азії.

Найвищий Суд Еспанії не визнав леґальности Компартії

Мадрід. — Асошіейтед Пресс інформує, що Найвищий Суд Еспанії не визнав леґальности Комуністичної партії і переслав цю справу назад до уряду і прем'єра Адольфа Суареса. Рішення уряду два місяці перед заповідженими крайовими виборами викликало гостру реакцію з боку керівництва компартії, яке домагається негайного визнання леґальної дії, бо інакше комуністи трактуватимуть невизнання, як ворожий супроти них акт і будуть змушені змінити своє відношення до уряду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Щоб сильніше лунав голос правди

В кінці минулого місяця президент Джіммі Картер у спеціяльному посланні до Конґресу закликав законодавців призначити значно більші фонди для ,,Радіо Свобода'', ,,Радіо Вільна Европа'' і для ,,Голосу Америки'', зазначуючи, що три згадані радіостанції протягом довгих років залишаються преважливим фактором в житті народів Совєтського Союзу та його сателітів у Східній Европі, бо в тих комуністичних державах урядова цензура і урядова контроля над усіми засобами масової інформації не дають населенню тих країн змоги одержувати правдиві, непофальшовані інформації про події в ЗСА, в комуністичних державах і в решті світу.

Навряд чи міг Президент підібрати кращі слова як ті, щоб підкреслити додаткової підтримки для тих трьох радіостанцій. Ці додаткові фонди зокрема потрібні тепер, коли в комуно-російській імперії та її сателітах пожвавішала діяльність борців за національні, політичні релігійні та загальнолюдські права, але в той самий час зростали теж шикани Москви проти тих оборонців підставових прав. Передачі згаданих радіовисилень, які цілком не є ,,пропаґандою і видумками'', як це твердить Москва, а складаються тільки з вірних інформацій і базованих на незаперечних фактах коментарів, допоможуть оборонцям загальнолюдських прав продовжувати свої змагання. Мавши правдиві інформації та знаючи правду, народи Совєтського Союзу та сателітів зможуть ще з більшим успіхом ніж досі обороняти свої права, ґарантовані не тільки різними міжнародними договорами, але і самою конституцією СССР і конституціями сателітних держав.

Москва,Варшава,Прага тощо бояться правди, бо для диктаторських систем правдиві інформації часто більш небезпечні, ніж зброя противника, і тому комуністичні уряди тих держав видають велетенські суми на заглушування передач ,,Радіо Свобода'' і ,,Радіо Вільна Европа''. Тому дуже актуальною є пропозиція президента Картера, щоб Конґрес схвалив для тих радіовисилень такі фонди, які запевнили б, що їхня надавча спроможність подвоїться.

Вартий підтримки є також заклик Президента, щоб згадані три радіостанції продовжували діяти окремо, а не були ,,злиті'' в одну радіовисильну, бо вони сповняють інші функції. ,,Голос Америки'' інформує цілий світ, включно з населенням комуністичних держав, про події в ЗСА і накреслює та пояснює становище американського уряду до різних справ, а ,,Радіо Свобода'' і ,,Радіо Вільна Европа'' мають — як сказав президент Картер — ,,завдання нав'язувати конструктивний діялог з народами СССР і Східньої Европи''. Такий діялог не є жадним ,,втручанням у внутрішні справи'', як це твердять совєтські власті, а ,,вільною виміною думок, інформацій та ідей'', на яку погодився сам генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв, коли підписував Гельсінкську угоду.

Рекомендація президента Картера, щоб збільшити силу і засяг голосів правди заслуговує на максимальну підтримку.

Західній опортунізм

Німецька преса присвятила в останньому часі зокрема багато місця розглядові проблем людських прав у світі, а головно обговоренню нової американської закордонної політики з уведеними до неї моральними елементами і тенденцією оборони людських прав у світі та особистим наголошенням тієї справи президентом Джіммі Картером, як також Державним департаментом, який в минулому кількакратно виступав публічно в обороні переслідуваних і ув'язнених дисидентів, зокрема оборонців людських прав і членів Комітету нагляду за виконанням Гельсінкської угоди в Совєтському Союзі.

Очевидно, що таке становище Вашінґтону і розголос справи людських прав на міжнародній арені, як також виступи лідерів Комуністичних партій Заходу з засудом Москви, викликали реакцію кремлівських верховодів, які почали мобілізувати публічну опінію, зокрема в Західній Европі, в свою користь. Европейська преса широко заговорила про ,,кризу політичного співжиття'', про занепад політики детанту, про користі й некористі західньої дефензивної тактики супроти Совєтського Союзу, ба що більше, про національні інтереси і опортунізм, який тверезі західньо-европейські політики назвали ,,зрадництвом'', бо тоді, коли Захід тільки спорадично і дуже боязко реєстрував безправства в СССР, совєтські верховоди, використовуючи створену політикою співіснування політичну атмосферу, пустили на повну пару свою пропаґандивну машину, яка викривала ,,безправства'' в Еспанії, Бразилії, Чіле та багатьох інших ,,фашистських'' країнах, а совєтські п'яті колони творили на Заході допоміжні ,,народні фронти'', вербуючи до них кандидатів не тільки з комуністичних партій, але також з-посеред ліберально-демократичного табору. Очевидно, в тому самому часі Захід мовчав на безправства, що їх доконували совєтські режимники, і на міжнародному форумі взагалі не говорилось тоді про будь-яку акцію в користь дисидентів чи борців за людські та національні права.

Тому не можна дуже дивуватися, що ініціятива президента Картера і американського уряду відносно оборони людських прав не тільки заскочила европейських політичних діячів, але навіть до деякої міри перелякала. На чоло перестрашених вибився колишній канцлер Західньої Німеччини і лідер Соціял-демократичної партії Віллі Брандт, який виступив в Каселю з гострою критикою своїх [illegible]ичних опонентів — Християнських демократів, які см[illegible] піддержати позицію Картера, яка, на його думку, у всякому відношенні шкодить політиці ,,розрядки'' і являється ,,прямим вмішуванням у внутрішні справи'' інших держав.

Коли б Брандт й інші західні опортуністи з такою ж ясністю й наполегливістю, як це вони роблять у відношенні до політики ЗСА, поставили на відповідних форумах проблеми поневолення комуно-російськими імперіялістами цілого ряду народів і колись самостійних держав, коли б більше звертали увагу на поширення совєтських впливів в країнах Азії і Африки, то така постава Заходу скріпила б морально не тільки народи, які борються за свою самостійність, але відновила б довір'я до політики Заходу. Опортунізм шкідливе явище у кожному відношенні.

I.Дидолич

КОРИСТІ ТА ШКОДИ З АСВАНСЬКОЇ ГРЕБЛІ

Ришард Кричфілд, який жив три місяці з селянською сім'єю в області Асванської греблі в Єгипті, описує свої враження в ,,Дейлі Стар'', яка появляється в Бейруті (Ливан).

Він каже: Шагад — це один з молодих єгипетських селян, які думають, що життя було краще, доки не збудували греблі Асван на Нілі. Пам'ятає, що як ще був малим хлопчиком, Ніл, повнісенький води завдяки безнастаншим дощам у далекій Етіопії, повний урожайного болота, кожного року в серпні виступав із берегів, повінь заливала поля. Цілими тижнями Шагад з родиною і місцевими селянами загачували повінь і спішили зібрати врожай. Потім відкрили гатки й вода вкривала поля. Вода, здержана гатками, стояла на полях два місяці, а ріка знову опадала. Вкінці в листопаді все наново спроваджувано до Нілу дренажними напалами, так що залишалася тільки свіжа верства врожайного намулу. Так, як це ділялося протягом шести тисяч років,пшеницю,ячмінь, сочевицю — головні продукти старинного Єгипту — засівали і збирали в такий самий спосіб на завжди обновлюваному ґрунті.

Сім років тому, як покінчилася будова Асванської греблі, настала велика зміна. Поля Шагадового села, як і всі інші в долині Нілу, були назавжди загороджені греблями і зрошувані весь рік криницями й каналами, з яких випомповували воду. Пристосовано сотки тисяч дізельних машин. Стали вживати масово хемічного погною дванадцять разів більше, ніж денебудь на Близькому Сході, а збирають три жнива на тому ґрунті, де давніше були тільки одні жнива.

З рідкою перервою історичної точности тепер уже більше не піднімалися води Нілу вище як Шагадова хата, коли ж знову опали, земля нараз вкривалася делікатною зеленню, незрівняної врожайности. Скінчився тривалий цикл природи, який зродив першу цивілізацію нашої плянети. Шагад уважав це катастрофою.,,Земля виснажується -казав він-і може усе за яких п'ять років уже перестане рости''. Як багато бідних селян у всьому світі, Шагад згадує минувщину з захопленням, а про теперішність говорить з погрозою. Це дивне, що власне старші люди в сільських областях Єгипту, стають в обороні Асванської греблі та змін, до яких вона призвела. Вони кажуть, що жили майже як невільники в великій біді до часів Насерової революції і земельної реформи 1950-их років і все ще пам'ятають це. ,,Шагад це собі звичайна дитина'', — сказав репортерові 60-літній селянин. — ,,Він нічого не знає. Давніше ми їли полову. Тепер полову їсть худоба''. Признає, що населення села подвоїлося, але доводить: ,,Раніше сто людей не могли знайти нічого. Тепер двісті можуть знайти все.''

Гребля, яку почали будувати 1960-го року під совєтським керівництвом і була фінансована совєтами, мала викопувати річно 10 більйонів кільоват годин енерґії, перетворити 1,3 мільйона акрів пустелі в урожайну землю, та припинити назавжди нищівні повені Нілу. Сьогодні гребля дає менше ніж половину сподіваної енерґії, а земля пустелі показалася невідповідною для зрошування. Тільки її система контролі повені виявилася справді корисною, бо врятувала Єгипет від великої посухи в 1972-1973 роках. Найбільшим успіхом греблі мало бути забезпечення селянам достатньої кількости води, щоб вони могли вирощувати більше врожаю на такому самому обширі землі. Сьогодні Єгипет засіває 5,7 мільйона акрів землі річно, менше-більше стільки, скільки засівав заки гребля була збудована. Одначе гребля створила теж найбільше лихо, — про яке чомусь мало згадують — саме, що дно ріки постійно піднімається здовж Нілу, а його вода стає солоною й алькалічною й осідає. Треба б конче застосувати підземне дренування. Рівночасно підозрівають, що гребля спричинилася до поширення паразитів, яких приносять із собою слимаки. Ті паразити є спричинниками недуги схістомикозіс. Гребля спричинилася до феноменального розвитку водного ґіяцинту та призвела до ліувідації промислу єгипетських сардинок і змила середньоморське прибережжя.

КИТАЙ ВДОВОЛЕНИЙ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИМ НЕПОРОЗУМІННЯМ

Пекін. — Китайська пресова аґенція Гсінгуа висловила вдоволення з першої невдачі у переговорах уряду ЗСА з Совєтським Союзом про скорочення стратегічної зброї і гострої словної виміни між американськими і совєтськими дипломатами. ,,Ця суперечка відкриває очі багатьом людям і показує, що американсько-совєтські переговори про скорочення атомової зброї служать для них тільки заслоною для перегонів в атомовому озброєнні", — заявляє китайська аґенція. Уряд Китайської Народної Республіки вже віддавна висловлював скептицизм і супротивлявся таким переговорам, отже, найновіша заява КНР не є новістю.

Роман Процик

РЕЦЕНЗІЯ НА РЕЦЕНЗІЮ

Щойно появилося нове число журналу ,,Рецензія'', видаване Семінарем українознавчих студій при Гарвардському Унівреситеті. Є це том УІ, число 2. Журнал виходить два рази у рік і поміщує рецензії та критичні огляди підсовєтських наукових видань. В цьому числі зрецензовано п'ять видань з таких ділянок як: лінґвістика, література, бібліографія, друкарство та історія. Цікаве те, що з п'ятьох рецензентів три автори є не-українці, спеціялісти українознавчих дисциплін. Джон Барнстед з Гарварду пише про совєтське дослідження мови. Судячи по рецензованій книжці (,,Статистика мовлення і структури мови''), Барнстед пише, що совєтські українські дослідники не є ознайомлені з працями на ті теми, що появляються на Заході й тим самим не знають найновіших теорій в цій ділянці. Далі Барнстед осуджує те, що в Україні немає потрібних словників та зведених лінґвістично-статистичних покажчиків (що їх Москва не дозволяє). Якщо цей стан не поправиться, то українська структурально-математична лінґвістика не зробить ніколи поважного прогресу.

Дуже цікава і також тривожна є рецензія англійця Вокера з Оксфорду на книжку ,,Преса Української РСР 1918-1973; науково-статистичний довідник''. Уживаючи подану в книжці статистику, Вокер доказує, що вже здавна існує поступовий лінґвоцит української мови. Наприклад, автор питає, чим можна пояснити те, що в Україні в 1930 році появилось 659 різних дитячих книжок, а лише 404 в 1931 році, 265 в 1932 і 262 в 1973 році? Далі запитує Вокер, з якої причини й хто зменшив кількість українських часописів з 502 в 1959 р. до 369 в 1960 р.? При кінці рецензії подано загальну статистику видань у формі графіків.

Англійський автор Джен С. Сіммонс написав рецензію на книжку Хведора Максименка ,,Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірниках''. Книжка має цікаву історію. Максименко старший чоловік, народжений в 1897 році. В нього професійна освіта бібліографа, яку він здобув ще тоді, коли над українською бібліографією працювали славні науковці, як Іван Франко, Іван Огієнко, Михайло Возняк, Сергій Маслов та інші. Бібліографічні публікації Максименка раннього періоду, хоч рідкісні, мають виїмкову важливість під сучасну пору, коли не раз в Україні горять цілі архіви та збірки книжок. Взагалі стан колекції інкунабул та стародруків у Львові дуже сумний, згадує рецензент. Західні інкунабули (книжки, друковані перед 1500 роком) — це цінні народні скарби кожної культурної країни світу. У Львові в 1940 році було 1200 інкунабул, а в 1958 лише 82, хоч кириличних стародруків є ще коло 1600. Але рецензія ця цікава тим, що в 1975 році, коли появилась книжка, було передано зі Львова через туриста один примірник цієї книжки до Гарварду, щоб вона там була рецензована. Сіммонс не тільки дав цій книжці позитивну оцінку, але написав свою рецензію ще й з великою дозою гумору. Він пише, що ілюстрації та покажчики — це може уже були б люксуси. Неоправдане є ощадження паперу при друкуванні лише 1300 штук цієї книжки. Сіммонс гадає, що мало хто застановлявся б, чи не заплатити подвійну ціну (книжка в ЗСА продається за 90 центів), щоб лише були і покажчики та ілюстрації. Шкода, що така добра детальна праця, — кінчає Сіммонс, — була пошкодована-збракована економічною скупістю, що з нею доводиться зустрічатися тут у університетських видавництвах капіталістичних країн, але не в державних інституціях Совєтського Союзу.

В цьому числі ,,Рецензії'' є ще цікава рецензія молодого студента української літератури в Гарварді, Олега Ільницького, про найновіше видання творів Миколи Бажана на ,,Твори на ,,Твори в чотирьох томах'', том IУ: статті, нариси. Оцінивши цей том як один із слабших видань творів М. Бажана, рецензент докладно відрізняє попередні творчі моменти Бажана від сучасних приписово-пропаґандивних, що складають репертуар найновішого тому. Ільницький показує численними цитатами та прикладами, як Бажан поповнює совєтський ритуал звеличення Росії та фальсифікації минулого. Наприклад, есей ,,Мистець шукає путі'' (який перше появився у журналі ,,Вітчизна'' в 1971 році) зазнав чимало ревізій у новому виданні. Кожну згадку про письменників Василя Блакитного та Михайла Семенка опущено. Ці письменники тісно пов'язані з літературним відродженням 1920-их років, ,,...творці сталінського культу особи атакували блискучі досягнення Блакитного, зачорнивши його ім'я, старавшись стерти пам'ять його творчости...'' — писав Бажан в 1960 році, а тепер — як згадує Ільницький — це трагічна іронія, що твори Бажана поширюють ту саму ,,сталінізацію'', проти якої він сам виступав 15 років тому.

Остання стаття професора Пріцака. Це ,,посмертна згадка'' одного серійного видання — ,,Історичні джерела та їх використання'', яке перестало виходити в 1972 році. Тривожить рецензента те, що в наслідок припинення цього видання не буде більше можливоси друкувати статті з проблематики української історії княжої та козацької доби в совєтській Україні. Це передбачення підтверджується появою в 1975 році нового історичного журналу ,,Історичні дослідження — Вітчизняна історія'', який заступає попереднє видання ,,Історичних досліджень''. Редакційний склад нового журналу не має ні одного члена, який є спеціялістом української історії з часу перед XIX ст. Значить, згідно з русифікаційним політичним кліматом належить забути ранню історію України, а вистачить читати лише про ,,історію соціялістичного та комуністичного будівництва''! Навіть у самій назві ,,Вітчизняна історія'' бракує взагалі концепту ,,України''. Професор Пріцак пише, що в каталозі ,,Нові книги України'' немає згадки про дальшу появу й цього нового журналу в 1977 році. Можна підозрівати, що навіть це русифікаційне видання також буде припинене.

Зацікавлені читачі можуть передплатити журнал ,,Рецензія'' в Українському Науковому Інституті Гарвардського Унівeрситету поштою.

А.Курдидик

,,А СЛАВУ ДОБРИЙ СУСІД ВЗЯВ''...

Слова поета в заголовку цієї статтейки відносяться до славетного вченого проф. Івана Пулюя та мабуть до багатьох ще інших українців, що зробили були переломові винаходи, але і славу і гроші за ці винаходи забрали інші. І коли загально знаємо, що німець Рентґен від 1895р. є в реєстрі найбільших світочів науки з промінням ,,ікс'', що їх винайшов проф. І. Пулюй (Рентґен був його асистентом!), то в реєстр великих Канади, чи пак цього континенту, ввійшла з мотор-санями (,,сновмобілем'') фірма Бомбардіє, хоч винайшов цей самоїзд, та дістав на нього патент таки п. Іван Вахняк.

У Івана Вахняка сьогодні 80 років, але він все ще активний і все ще побачите його на цій чи тій нашій імпрезі. За ним, що приїхав до Канади 10-літком у 1906 році та осів з батьками на гомстеді в Ґлінелі в Манітобі, така ж епопея, як за кожним з покоління українців-піонерів: з Ґлінелі він 7 років пізніше переїхав з рідними до Мелфорду в Саскачевані, ще потім пробував усякого фаху, отже лісоруба, листоноші, годівельника худоби. В Мелфорді повинна б бути хоч почесна таблиця, бо це на гомстеді в цій оселі працював І.Вахняк фармером та доробляв дещо дроворубом, ковалем, розвожуванням листів, головне, каталогів Ітона до мешканців-піонерів шістьох недалеких осель. Роботи було повні руки, але він давав собі раду.

,,Десь у той час, — оповідає наш сеніор, — коли треба було їздити кіньми і зокрема вивозити з ліса зрубане дерево та не раз западатися у такі сніги, що і коні і я обливалися потом, я почав думати, чи не вдалося б якось спорудити таке возило, що могло б само їздити. В мене був на подвір'ї 10-кінний мотор, в кузні було всяке заліззя, зі старих господарських машин можна було дещо використати. Два роки у вільні години мордувався я, складав і розмонтовував, але врешті-решт таки щось вийшло: санки з гусільницями їхали самі, перемагали віддалі і бездоріжжя, хоч не робили більш, як 7-10 миль на годину. Правда, мали свою первородну хибу, — важко було завертати їх на скрутах і я знову розбирав, перебудовував, виправляв, поки таки не зробив і керми і реґулятора скорости. В 1921р. я виповнив відповідні друки і зголосив до патенту свої ,,моторові сани''. Півтора року приходили всякі доповнювальні запити, але остаточно таки в 1922 році патент я дістав. Покищо розвозив пошту, довозив дещо до крамниць, сусіди казали, що мої сани нічого, але погані з вигляду, а я робив ними по 30-40 миль денно''.

Але патент не допоміг п. Івану Вахнякові багато. Він і без цього витратив на ті перші моторові сани коло 500 долярів, — на той час колосальні гроші, а ті, що хотіли пустити їх у продукцію, готові були взяти його за спільника, але вимагали яких 4,000 — 4,500 дол. вкладу. Тоді така сума була безвиглядна. Правда, о. Іван Федина, що обслуговував околицю і став справжнім ентузіястом винаходу п. Вахняка, обіцяв йому роздобути фонди в Америці і навіть поїхав туди, але доля повернула все в інший бік. Отець Федина захворів і помер, винахід пішов у свою дальшу працю — і на тому скінчилося. ,,Але коли я яких 15 років пізніше побачив перші сновмобілі, — каже п.Вахняк, — я негайно пізнав, що це була моя ідея...''

Та достойний і шановний наш земляк, п. І. Вахняк, ні трохи не жаліє за втраченими ,,мільйонами''. Згодом, з синами, — а їх у п. Вахняка шістьох козарлюг і дві дочки, що дали йому згодом 26 унучат, — переїхав він у 1930 р. до Вінніпеґу і тут спробував піти в ліцитаційний (окшенерський) бизнес, на цей раз з повним успіхом. Брати Вахняка — це сьогодні найбільша у столиці Манітоби українська фірма, що переводить фахово і згідно з законами ліцитаційні акції, має свій магазин і дві ,,окшенерські'' залі. Петро Вахняк пішов ще далі і має добру крамницю старовинностей (,,ентікс'') на принципальній Портедж. І при тому всі Вахняки є в нашій громаді, їх бачите і чуєте.

Коли п. Іван Вахняк каже, що він вдоволений з життя, зі свого колишнього винаходу і зі своїх синів, — ми йому віримо. Український рід тримався такими, як піонер Іван Вахняк і його нащадки.

Іванка Окопна

,,ТАМ СОРОК ПОВСТАНЦІВ''...

Цю пісню я вперше почула при кінці 1945 року, коли мені було 8 літ. Як відомо, зміст пісні говорить про загибель 40 повстанців. Мені судилось бути свідком цієї події.

На початку березня 1945 року в селі Трушка, Рава Руська, погода була як співається у пісні: ,,Всю ніч не вгавала страшна завірюха...'' В південній частині села квартирувало 40 повстанців. Коло нашої хати стояла їхня стійка, звідки мала добрий вид на село і ліс. Вдосвіток, коло п'ятої години, ми почули стріли від лісу, звідки чисельно посипались большевики на село, стріляючи з кулеметів. Моя мати кликала батька, щоб втікав до села Борисова. Сусід, 60-літній, не хотів втікати, сподіваючись, що його не чіплятимуть, бо його зять був в Червоній армії. Однак, таки в цей момент большевицька куля скоротила йому життя. Мати і нас четверо дітей забігли в криївку, яка була в саду, з нами також забігла сусідка Міля Павлишин, з ногами пересіченими кулями большевицької ,,папашки''. З хати до криївки сніг був поллятий кров'ю пораненої сусідки. Внезабарі над криївкою з'явились большевики і вигукували:,,виходіть, бандьори!''Опісля загнали нас і багато інших жінок та дітей знов до криївки. Нашу хату і стайню з худобою підпалили і не допускали нікого рятувати худобу.

Коли все втихло, ми вилізли з криївки і вже не побачили наших забудов. На подвір'ї лежали трупи трьох розстріляних селян. Лілю Павлишин ми витягнули з криївки напів живу. Її навіть не міг вже врятувати санітар—енкаведист, який люб'язно звертався до дітей по-українськи. Мати запровадила нас до сусідньої хати, до якої зійшлися селяни після відходу большевиків зі села. Я сиділа на печі і слухала різні відомості про хід цієї події. Дядьки з різних частин села твердили, що згинуло 40 партизанів і коло 100 большевиків. Рік пізніше я зустрінула повстанця, який одинокий вийшов живим з цього бою.

В травні 1945 року, на свято Героїв, появились в селі партизани і висипали високу могилу з імпозантним березовим хрестом і тризубом з колячого дроту на ньому. Відправлялась коло неї Служба Божа при участі цілого села і сотні повстанців.

Зажди, коли я чую:

,,Там сорок повстанців
Навіки пропало,
Там сорок повстанців лягло...''

мені пригадується цей бій в моєму селі, ця могила, геройська допомога селян партизанам чи то доставою харчів до лісу, чи піклуванням хворими і пораненими. Я навіть сама із задоволенням в ці часи носила штафети партизанам в сусідні села.

По довгих роках я опинилася в Ню Джерзі і в розмові з односельчанами вже знаю, що могили тієї немає,а нашу церкву спалено. Слухаючи заяви володарів могутніх держав про права людини, заблестіла мені надія, що таки недаремно згинуло тих сорок повстанців, що навіть і я, 8-літня дівчина, в своєму мікрокосмі тоді спричинилась до розпачливого крику зболілої душі на право волі.

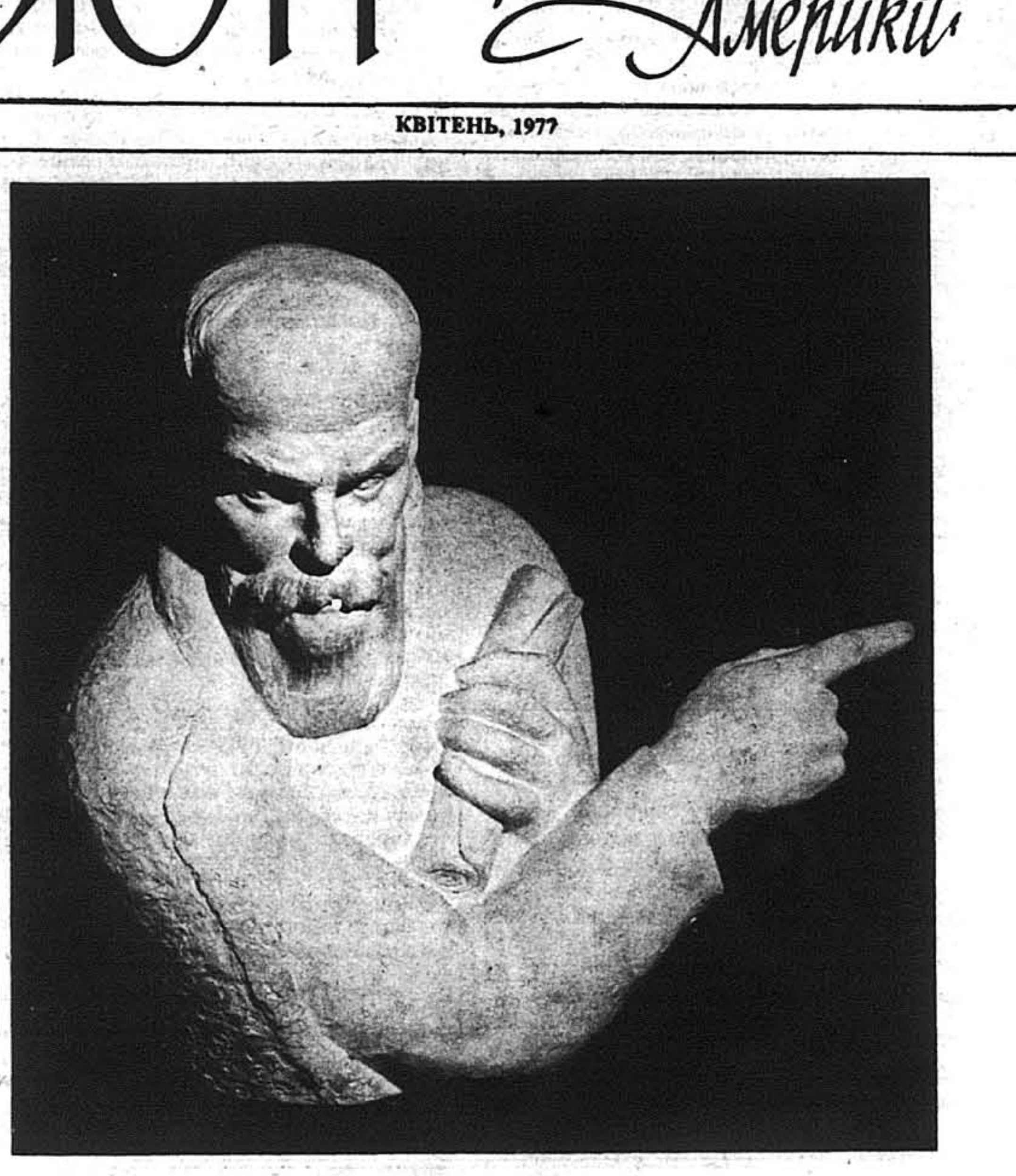
Совєти в ОН проти запропонованої Америкою ,,Деклярації принципів''

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — Речники американського уряду заявили в четвер, 31-го березня ц. р., що Совєтський Союз перемовляв африканські держави, щоб вони не піддержували в Об'єднаних Націях піднесеної урядом ЗСА пропозиції, щоб Рада Безпеки ОН видала ,,Деклярацію принципів'', які опрокидували б расизм в Південній Африці. Речники ЗСА, які не бажали, щоб їхні імена були названі, заявили, що їм невідомо, чи совєти робили це зі злости на президента Картера за його оборону людських прав у світі і його виступи на форумі ОН, чи були якісь інші причини. Відомо натомість, що совєтські представники в ОН робили натиск на націоналістичні делеґації африканців, які виступають проти режимів білої меншости в Родезії і Північній Африці, щоб вони не піддержували американської ініціятиви. Радга Крішна Рампул, який репрезентує 47 членів держав Африканської Унії, заперечив, що був роблений будь-який тиск на африканських делеґатів з боку Совєтського Союзу, а справа опозиції до американської ідеї виникла, мовляв, в процесі [illegible] кусії і переговорів. С[illegible]ак, помимо совєтського тиску, американська пропозиція має вигляди на прийняття, і амбасадор ЗСА до ОН Андрю Янг вдоволений поставою багатьох держав до тієї справи.

КОНҐРЕСОВІ ВІСТІ

орган Українського Конґресового Комітету Америки

Ч. 18 КВІТЕНЬ, 1977

Alexander Archipenko: Taras Shevchenko in Exile, bronze, 26" high

ПРОБУДНИК НАЦІЇ

Чужинці, які не знають історії України, не всилі зрозуміти, чому українці так глибоко, загально і однодушно почитають Тараса Шевченка, в понятті чужинців тільки поета, — коли геніяльних поетів, що ввійшли в історію культури світу, було багато у багатьох народів. Алеж тайна дійсно унікального культу Шевченка у тому, що ми не вшановуємо в ньому поета, а пробудника нації. Ми вшановуємо основоположника новітньої української політичної думки. Шевченко для нас великий, найбільший, у тому, що в добі існування ще кріпацтва в Росії, скасованого щойно після його смерти в 1861 році, — сам недавній кріпак, — мав мужність і творчу уяву проповідувати національно-державну революцію, щоб здобути самостійну ні від кого незалежну державу. "Вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте" — це не патетичний заклик поета, а політична програма, проголошена задовго перед появою перших публікацій, в яких ставлено руба справу самостійности України, та задовго перед постанням перших українських політичних партій щойно напереломі 19-го і 20-го сторіч. Шевченко проповідував "правду і волю", але ствердив, що ця правда і воля і сила може існувати тільки "у своїй хаті". І Шевченко гірко дорікав Хмельницького, називаючи його "п'яним" і "нерозумним сином" за те, що у Переяславському договорі віддав Україну під "руку" московського царя. Водночас Тарас Шевченко у своїх пламенних віршах не орудував загальниками на тему волі, але й виразно накреслив візію майбутньої України — з демократичним устроєм, бо Шевченко ясно домагався "праведного закону Вашинґтона" і в отій своїй візії майбутнього, у свому віщому пророчому передбачуванні твердив, що цього закону Вашинґтона "ми діждемося таки".

Унікальний, цілком вийнятковий характер культу Шевченка проявляється у тому, що його плекають всі українці на землі сущі: в Україні і поза Україною. Сміло можна стверджувати, що єдине, що єднає всю українську націю, всіх українських людей, всіх українських чоловіків і жінок, в Україні і в розсіянні сущих, це культ Тараса Шевченка. Рік-річно місяць березень є місяцем проявлювання цього культу. І в цьому році це знову повторилося. І в цьому році в усіх більших скупченнях українських людей в З'єднаних Стейтах Америки відбулися концерти-академії в честь Тараса Шевченка. Одні величаві, другі скромніші, одні з притягненням замісцевих видатних мистців, інші тільки місцевими силами, але майже всі з участю молоді, почавши від малят із дитячих садків до вихованців коледжу та їхніх випускників включно. Майже без вийнятку ініціятором чи спонзором тих святкувань були місцеві Відділи УККА.

На сторінках "Конґресових Вістей" можна було реєструвати святкування з приводу 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення в Америці, — можна було реєструвати концерти-академії чи урочисті бенкети з нагоди роковин світлих актів 22-го січня 1918 і 1919 р. р., але не можна зареєструвати всіх таких святочних імпрез з нагоди роковин народин і смерти Тараса Шевченка: замість такого реєстру вистачить ствердження, що вони відбулися всюди, скрізь, в усіх громадах, у всіх містах і містечках, де живуть у більшому чи меншому гурті українські люди.

Цей культ Тараса Шевченка, що його плекали українські поселенці в Америці почавши від найперших піонерів і передали дальшим поколінням — це добрий, яскравий, наявний доказ живучости нашої української громади в Америці. Це наявний доказ, що вона вірна ідеалам, що їх Тарас Шевченко проповідував у геніяльній поеттичній формі. І це джерело віри й надії, що здійсниться пророцтво Шевченка, що "оживе добра слава, слава України, — і світ ясний невечірній новий засіє..."

НЕБЕЗПЕЧНА ДЛЯ МОСКВИ ПОЕЗІЯ

40-калітній тепер український поет Анатоль Лупиніс писав вірші, з яких один присвячений Тарасові Шевченкові:

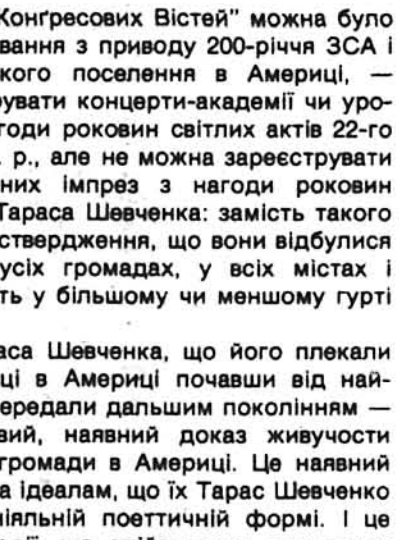
"Тарасе, батьку, підніми чоло,
Поглянь на свою неньку Україну,
Немало зим і весен відгуло,
І пил покрив прабатьківську руїну.

Кривавий пил.
Ні, ні, не спали ми,
Звивалися потоптані знамена,
Хиталися підвалини тюрми,
"Не вмерла ще" —
Співали ми недхненно.

Співали рано.
Обривав той спів
Багнет. Із нами викутої криці...
Летіли кулі в марноблудство слів,
І жерла нам дивилися в зіниці..."

Поет деклямував цей вірш на публічному зібранні у честь Т. Шевченка в Києві. Це розлютило большевицькі власті.

За той і подібні вірші поет Анатоль Лупиніс пересидів уже 11 років у совєтських тюрмах. Його судили за "антисовєтську аґітацію і пропаґанду". Тепер він перебуває у "психушці" в Дніпропетровському.

Кремлівські володарі вважають, що українські патріотичні вірші може писати тільки божевільна людина. Але режим, який у 70-р. р. нашого сторіччя вважає за злочин писання патріотичних віршів — сам божевільний і зберегтись не може, бо своїм існуванням заперечує здоровому природному глуздові.

ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Е. Жарський

СУЧАСНІСТЬ І МАЙБУТНІСТЬ

Для всієї свідомої української громади, розпорошеної по різних країнах земної кулі, немаловажною і небайдужою була і є справа дошкільного та шкільного виховання молодого покоління, його релігійно-моральне виховання, виховання його національної ідентичности. Бо про те, яке обличчя буде мати українська громада в майбутньому — рішає сучасність, рішає її теперішня настанова.

Ця проблема все ставала на повний ріст перед нашою громадою від самих початків її перебування як у ЗСА, так і в інших країнах поселення. Зокрема від самих початків перебування на цьому терені, в ЗСА, свідоміші громадяни постійно били на сполох і постійно звертали українській громаді увагу на потребу існування української школи та на обов'язкову піддержку цієї школи всією громадою.

"Обов'язком батьків учити дітей говорити по-українськи, щоб дитина в родиннім колі говорила тою мовою, що батько й мати, і щоб вона знала, що походить з українського роду", — закликала "Свобода" в ч. 43 з 5 грудня *1894 р.* У передовиці *"До українських родичів в Америці"*. — "Старайтесь, українські родичі, запалити вогонь любови до рідної прадідної землі, і завзято боротися за волю України в серцях ваших синів, поки рабами ляжете в невільничу яму. *Від виховання молодого покоління залежить доля народу"*.

ГРОМАДА І ШКОЛА

Але — стверджує Осип Стеткевич у статті "Українське Шкільництво в Америці" (поміщеній у збірнику "Пропам'ятна книга УНС" з 1936 р.) "все те, що писалося в "Свободі" про українське шкільництво в Америці, було висловом *патріотичних почувань одиниць, — загал до цієї справи ставився доволі холодно"*.

Не поправилася ситуація і в наступних роках, хоч на різних всенародніх вічах закликалося "в кожній громаді творити рідну школу", хоч створено "Шкільний Фонд", Управі якого доручено відкрити "Українську Бурсу", (існувала в Йонкерсі, Н. Й., від 1904 до 1907 р.), чи покликувано до життя різні "Шкільні Комісії" чи "Український Народній Педагогічний Союз", а в 1922 р. при Об'єднанні Українських Організацій в Америці — Головну Управу Рідної Школи. Спонтанні заходи патріотичних одиниць чи гуртів людей, свідомих великої справи — не зворушили збайдужілої громади. Згаданий літописець українського шкільництва в Америці, О. Стеткевич, в тій же "Пропам'ятній книзі" стверджує, що в 1936 р. "крім шкіл парохіяльних (католицьких і православних) є ще по деяких більших громадах школи приватні, вдержувані окремими батьками, що писилають до тих шкіл своїх дітей... Живе життя приневолило наших народніх провідників до того, що вони старій іміґрації вже більшешколою не докучають... Тепер те молоде покоління ставиться до української школи далеко серіозніше, ніж його батьки... Говорить воно між собою по англійськи, але дух у неї український".

II світова війна не сприяла розиткові шкіл українознавства; приїзд нової еміґрації у 1950-их роках почав новий період як в ділянці загально-національного чи культурно-суспільного так і виховно-освітнього та шкільного й дошкільного життя. Українське вчительство, ще навіть добре не струснувши з себе крапель морської піни, після переїзду океану відразу заопікувалося молоддю та зорганізувало українознавчі школи у багатьох місцях поселення. Впарі з цим постає й централя шкіл українознавства — "Шкільна Рада" при Українському Конґресовому Комітеті Америки.

ШКІЛЬНА РАДА УККА

Хоч існування "Шкільної Ради УККА" охоплює невеликий ще відтинок часу — проте й за той час Шкільна Рада проробила неабияку роботу. Неперебільшуючи її заслуг — Шкільна Рада *охопила в організаційну сітку існуючі школи українознавства,* накреслила *шлях виховної праці* в дусі вимог української громади, а устійненням та видання друком *програм навчання і виховання* для шкіл українознавства — *унормувала одностайність* подаваних знань та відомостей на різних ступнях та роках навчання нашої молоді по школах українознавства, — як також видала 50 назв різних підручників. Праця централі шкіл українознавства проходить по різних секторах; при Шкільній Раді працюють комісії: *підготовчих кляс* — дошкілля і світличок, *англомовних кляс, програмово-методична, підручників, плянувально-організаційна, інспекторів, вишколу вчительських кадр, о від 20 років переводить Педагогічний Інститут Українознавства при НТШ — спільно з Делеґатурою УВУ в Нью Йорку, як також в Чікаґо й ін. містах. Шкільна Рада співпрацює з усіми виховними інституціями на терені ЗСА,* а спільно з Об'єднанням Українських Педагогів Канади та іншими виховними централями виготовила поєкт Української Виховної Системи, що її затверджено на І і доповнено на II Конгресах СКВУ. Систематична публікація квартальника "Рідної Школи" (досі появилося 57 чисел) бюлетеню Шкільної Ради УККА, Централі Опікунів Шкіл Українознавства "Рідна Школа", Об'єднання Українських Педагогів у ЗСА та Світової Координаційної Освітньо-Виховної Ради при СКВУ — з різними статтями на виховно-навчальні теми й проблеми — вдержує зв'язок з виховними інституціями, школами та педагогами.

СІТКА УКРАЇНОЗНАВЧИХ ШКІЛ

Майже по всіх більших скупченнях ЗСА існують школи українознавства, зорганізовані місцевою громадою і в більшості приналежні до сітки шкіл Шкільної Ради УККА, розкинені вони по всьому терені ЗСА, від Бостону по Лос Анджелес, від Вашинґтону по Сан Франціско. Згідно з географічним розміщенням українських поселень на терені ЗСА більшість шкіл розміщена у східніх стейтах ЗСА; школи українознавства існують у таких містах: Анн Арбор, Міч., Асторія, Н. Й., Балтімор, Мд., Бостон, Мас., Бофало, Н. Й. Вашінґтон, Д. К., Випані, Н. Дж., Гартфорд, Кон., Денвер, Коло., Детройт, Міч., Джерзі Ситі, Н. Дж., Елізабет, Н. Дж., Йонкерс, Н. Й., Картерет, Н. Дж., Клівленд, Лорейн, Ог., Маямі, Фл., Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж., Ню Гейвен, Кон., Ню Йорк, Озон Парк, Олбані, Н. Й., Палатайн, Міч., Пассейк, Н. Дж., Рочестер, Сиракюзи, Н. Й., Трентон, Н. Дж., Філядельфія, Па., Фенікс, Арізона, Честер, Па., Чікаґо, Іл..

Школи українознавства охоплюють молодь від 6 до 18 р. життя. В загальному — діти переходять з садочка до підготовчої кляси, а після переходу через три ступні навчання: початкового, середнього, і вищого закінчують навчання кінцевим іспитом, свідоцтво якого респектують при славістичних студіях. В багатьох стейтах учні добиваються кредитів після того, як відбувають відповідні іспити у визначених шкільною владою гайскулах. Деякі школи ведуть т. зв. англомовні кляси, для молоді, яка не опанувала ще української мови.

Стан учнів — досить пливкий; у 1965/66 шкільному році школи українознавства Шкільної Ради охоплювали понад 10.000 дітей і 400 учителів, що працювали у 450 відділах. Лиш 4 школи приміщувалися у власних будинках; г шкіл винаймали залі в будинках публічних шкіл за оплатою від 200 до 2.000 дол. річно; інші використовували залі чи підвали парафіяльних забудувань, залі існуючих народніх домів тощо. 5 шкіл вело підготовчі кляси, 6 — англомовні кляси.

У 1975/76 шкільному році занотовано неповну половину цієї кількости. Це явище спадку фреквенції учнів запримічується не тільки в школах українознавства приналежних до сітки Шкільної Ради УККА; спадок учнів запримічується і в школах Шкільної Ради УАПЦ; коли в 1969 р. охоплювали вони 30 шкіл і 1200 учнів, то у 1976 р. маємо лиш 10 шкіл — 12 гуртків вивчання української мови та 893 учнів.

Спадок числа учнів наявний і в українському цілоденному католицькому шкільництві; число української студіюючої молоді у парафіяльних школах, гайскулах і коледжах маліє з кожним роком, а навчання релігії й українознавчих предметів у всіх типах українських католицьких шкіл одержує 10.091 української молоді; це приблизно 4.550 менше як було в 1971/73 рр. За підрахунками наших Науковців (в Галич, Р. Цибрівський) кількість українців в ЗСА хитається між пів до півтори мільйона душ. Приймаючи — в найгіршому випадку — найменшу цифру, в наших школах повинно бути щонайменше 25 тис. учнів.

Чому ж така розбіжність чисел?

В чому суть лиха?

Постараємось розглянути цю й інші аспекти цієї проблеми в наступному числі "К. В.".

РОЗЧАВИТЬ, ЧИ РОЗІБ'ЄТЬСЯ?

В американському ілюстрованому тижневику "Тайм" (4,325.000 накладу) появилася недавно карикатура, як-то жене поїзд, справжня потвора окутана вогнем і димом, з виписаними впереді літерами "СССР", а на рейках лежить зв'язана дівчина і тримає в простягненій до поїзду руці таблицю: "Стій! Гельсінкська умова". У тій маленькій карикатурі її талановитий рсівник схопив дилему сучасної міжнародньої ситуації, тієї, яка безпосередньо стосується і України та її народу.

1 серпня 1975 року 35 держав, у тому числі й ЗСА та Канада, підписали у столиці Фінляндії Гельсінках "Документ безпеки і співпраці". Тому, що найголовнішим і найбільш сутнім пунктом того акту було визнання сучасних кордонів Европи, себто затвердження совєтських територіяльних здобичей після Другої світової війни, що їх, мовляв, не можна змінити іншими, як тільки мирними засобами, Совєти погодилися теж на точку, яка ґарантує "пошанування людських свобод". Очевидно, большевики згори знали, що цієї клявзулі не будуть дотримуватися і що це для них, Совєтів, пустий згук. Проте це не пустий згук ані для живучих під режимом поліційного терору громадян СССР, ані для вільного світу, для якого людські свободи — річ самозрозуміла. Щоб зберегти "детант", себто політику "стримування і співпраці", яку вів державний секретар Генрі Кіссінджер за президентів Ніксона і Форда, він не заторкував цієї справи, проте Джімі Картер заатакував підписання Фордом Гельсінкської умови, яка наче санкціонувала "домінацію", панування, Москви у Східній Европі — аж по Вислу, Дунай і Велтаву. Це стало саме тою кульмінаційною точкою передвиборчого публічного діялогу між Джіммі Картером і Джералдом Фордом з отим нещасним твердженням Форда, що "у Східній Европі нема совєтської домінації". Після виборчої перемоги Картера — він змінив тактику супроти Совєтів: у безпосередньому листі до найвидатнішого нині в СССР російського дисидента, академіка Сахарова обіцяв йому підтримку проти стосованих проти нього шикан, — на окремій авдієнції, разом з віце-президентом Мондейлом, прийняв дисидента Буковського, заявив кількакратно, що він не мовчатиме в справі нехтуваних у різних країнах світу — у тому числі в СССР — людських прав. Промова през. Картера в ОН 17 березня ц. р. стала історичною подією. Кремлівські правителі заскочені й обурені такою поставою, протестуючи, що це "втручання у внутрішні справи" СССР та його сателітів.

Проте в різних складових частинах СССР створились з відважних одиниць Комітети для здійснення Гельсінської ґарантії людських рав, — у Београді має відбутися літом цього року конференція, яка перевірюватиме, як у практиці здійснюється Гельсінкську умову, по всьому світу пішов рух проти повного нехтування в СССР людських прав Щоб не загострювати відносин з СССР — уряд през. Картера підкреслює, що він розмежовує справу людських прав від справи переговорів з Москвою про обмеження стратегічної зброї.

Проте започаткованої міжнародньої дії проти системи повного нехтування в СССР людських і громадських прав, повного нехтування і ламання власної конституції і власних законів, — цієї міжнародньої і внутрішньо-совєтської течії не вдасться вже здавити і припинити. Заявив це одверто й през. Картер. Совєтська великодержавницька машина, наставлена на розчавлювання всього, що противиться системі військово-поліційного терору, намагається розчавити і цей рух спротиву. Досвід історії і закон природи, що диктує людині бути вільною, пророчать, що своєтська імперіяльна потуга може таки спіткнутися на тій — легковаженій нею — точці про потребу зберігання людських свобод.

Українська громада в ЗСА заявила свою повну підтримку і признання през. Дж. Картерові. Проф. Лев Добранський і віце-през. Й. Лисогір вислали депеші з подякою Президентові, а масова українська делеґація вчинила овацію Президентові на летовищі у Ню Йорку.

ПЕРЕМОГА РОЗУМУ І ДОБРОЇ ВОЛІ.

Не помиляються тільки ті, які нічого не роблять — каже відома давня правда, яка дістала потвердження на 12-му Конґресі Українців в Америці. Актуальною справою по 12-му Конґресі стало конструктивно розв'язати дисонанси і непорозуміння, що постали з різними поважними Центральними Організаціями — складовими частинами УККА. В першій мірі полагоджено з Молодечими та Студентськими Організаціями. В дні 3-го листопада минулого року такі Центральні Організації: "Пласт", СУМА, ЗАРЕВО, ТУСМ, СУСТА — відбули свої наради та внесли пропозицію на призначення слідуючих осіб до Екзекутиви УККА:

1. Віце-Президент від молодечих виховних організацій та член Президії УККА: розділено між двома особами — відтепер до жовтня 1978 року: Слава Рубель; від жовтня 1978 року до жовтня 1980 року: Аскольд Лозинський.

2. Референт Молоді (згідно з пропозицією Номінаційної Комісії Екзекутиви УККА кооптувати особу на цей пост) — відтепер до жовтня 1978 року: Аскольд Лозинський; від жовтня 1978 року до жовтня 1980 року: Слава Рубель.

3. Референт Студентства: Ігор Длябога.

Товариство Українських Інженерів Америки в своєму листі до Номінаційної Комісії 12-го Конґресу написало таке: "Хочемо також згадати, що минулого XI Конґресу за договоренням тодішнього голови ТУІА з Головою Українського Лікарського Товариства Північної Америки, наше Товариство уступило йому обіцяне місце в Президії УККА, щоби його дістати цього Конґресу". У зв'язку з цим, Головна Управа ТУІА вважає, що її належить місце в Президії УККА, як також місце в Крайовій Екзекутиві.

Українсько-Американська Асоціяція Університетських Професорів своїм листом із 31-го грудня минулого року повідомила, що на підставі більшости голосів опитованих членів керівних органів Асоціяції порішено делеґувати до Крайової Екзекутиви УККА проф. Володимира Стойка, а до Крайової Ради професорів: Є. В. Федоренка і Петра Ґоя. На випадок їхньої неприсутности або непередбачених ускладнень заступниками будуть: проф. д-р Оксана Ашер і проф. д-р Іванна Ратич-Мірчук.

Централя Українських Кооператив ЗСА (ЦУКА) рішила на своїх Загальних Зборах, що відбулися в днях 20-го і 21-го листопада 1976 року в Клівленді делеґувати до Екзекутиви УККА інж. Д. Григорчука, до Крайової Ради — директора О. Плешкевича — Чікаґо і директора Р. Раковського — Ню Йорк, а д-ра В. Несторчука — до Коннтрольної Комісії. Крайова Рада на своїх нарадах в дні 4-го грудня минулого року рішила на внесок Екзекутиви УККА затвердити кооптацію всіх тих членів до Екзекутиви.

Рівночасно йшли старання, щоби також Українське Лікарське Товариство Північної Америки відтягнуло свої застереження до висліду XII-го Конґресу і делеґувало до керівних органів УККА своїх представників. В дні 11-го лютого 1977 року відбулися в Чікаґо наради представників Екзекутиви УККА із Спеціяльною Комісією Українського Лікарського Товариства і на тих нарадах, по довшій виміні думок, прийнято Комунікат, текст якого такий:

"Дня 11-го лютого 1977 року відбулись у Чікаґо, в примішені Кредитової Кооперативи "Самопоміч", наради між членами керівних органів УККА та
членами спеціяльної комісії Головної Управи Українського Лікарського Товариства Північної Америки для розгляду проблем, зв'язаних із XII Конґресом Українців в Америці.

Після вичерпної дискусії над проблемами, що торкалися справ XII Конґресу УККА та скріплення організованого життя Українців у ЗСА в системі УККА, зокрема збереження української національної субстанції, для важливих і відповідальних завдань у допомозі визвольній боротьбі українського народу вирішено передати узгіднені проблеми на остаточне схвалення своїм керівним органам.

Представники УЛТПА заявили, що їхні зобов'язання торкаються формально Конференції Українських Професійних Товариств і Загального Збору УЛТПА.

У висліді позитивних нарад та стверджень членів керівних органів УККА, Головна Управа УЛТПА заявляє дальшу підтримку й активну участь у праці керівних органів УККА...

Учасниками нарад були: від керівних органів УККА: Йосиф Лисогір, Володимир Мазур, Ігнат Білинський, Іван Базарко, Уляна Дячук, Дмитро Григорчук, Омелян Плешкевич, Богдан Казанівський, Михайло Панасюк і Любослава Шандра; від спеціяльної комісії Головної Управи УЛТПА: Ахіль Хрептовський, Степан Ворох, Василь Трухлий, Олег Волянський, Пилип Демус і Мирослав Коленський; від Кредитової Кооперативи "Самопоміч" — господар зустрічі Роман Мицик.

Цей Комунікат був предметом дискусії на Пленарному засіданні Екзекутиви УККА, що відбулося дня 4-го березня ц. р., і принято його.

Врешті Екзекутива УККА отримала такого листа від Українського Робітничого Союзу:

"Цим листом повідомляю Вас, що Виконавчий Комітет Українського Робітничого Союзу на своюому останньому квартальному засіданні рішив вислати своїх представників до керівних органів УККА в такому складі:

До Екзекутиви: Іван Олексин, на пост заст. президента УККА, Едвард Попіль, на пост секретаря УККА. **До Контр. Комісії:** Др. Роман Ричок. **До Краєвої Ради:** Др. Михайло Данилюк. Проф. Стефан Віхар"

Щиро здоровлю та
Остаюся з правдивою пошаною

Іван Олексин
голова

У висліді тієї постанови Українського Робітничого Союзу — першим екзекутивним віце-президентом УККА буде від жовтня цього року — на місце п. Йосипа Лисогора — п. Іван Олексин.

В цей спосіб полагоджено спір між деякими великими Організаціями та керівними органами УККА і ті Організації висилають своїх представників до співпраці в керівних органах УККА.

Проте деякі організації втратили давню репрезентацію у керівних органах УККА, але сталося це виключно тільки в наслідок зміни статуту, переведеної під сильним натиском збоку опозиції. Просто не стало місця для всіх, що були в попередніх керівних органах. Такими потерпілими стали: "Товариство українських правників", — "Селянська партія", — "Український Національно-державний Союз", — "Спілка Визволення України". З усіх тих організацій одинока тільки "Спілка Визволення України" (СВУ) виступила з різкою атакою проти УККА і 12-го Конґресу.

Величезна більшість зорганізованого українського суспільства в Америці, керуючись розумовими аргументами, а не пристрастями та нехіттю супроти окремих осіб, опинилася знову всередині системи УККА, де окремі організації і їх репрезентації мають змогу приймати участь у вирішуванні всіх справ, у зголошуванні своєї ініціятиви, у критикуванні довершеного чи загаяного діла. Для "Асоціяції Українців Америки" (АУА), яка називає себе зовнішньою опозицією супроти УККА, є теж широко відчинені двері — приступити до системи УККА. Бували вже й існують більші й трудніші у світі конфлікти, що їх розв'язувано і розв'язується конструктивно. Для цього треба тільки доброї волі.

ПРИВІТ О. ШАМБ. М. ХАРИНІ

О. шамбелян Мирослав Харина, один із віце-президентів УККА, після важкої операції все ще видужує дома. Екзекутива УККА вислала цьому заслуженому Духовникові-Діячеві сердечні бажання якнайшвидшого повороту до повного здоров'я. До цих бажань напевне прилучається все Членство Організацій, що належать до системи УККА: о. шамб. М. Харина посвячував ще новий власний Дім УККА в Ню Йорку, був теж на першому засіданні Крайової Ради, є завжди активний в усіх конструктивних громадських справах, а своїм тактом, ввічливістю та діловим підходом до справ з'єднав собі загальну пошану і прихильність.

У громадах

НЮ ЙОРК.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ОБОРОНИ

"Комітет об'єднаних американсько-українських організацій Великого Ню Йорку", який є Метрополітальним Відділом УККА, дав спонуку до створення окремого Українського Комітету Оборони, ціллю якого буде не тільки акція в справі оборони переслідуваних українських людей в СССР, але й спростовування фальшів, ширених про Україну й українців у вільному світі, зокрема та особливо у публікаціях в ЗСА. На першому засіданні 16 березня, на якому ця нова клітина уконституювалась, був приявним голова КОУАО інж. Євген Івашків, який з'ясував потребу існування окремої організації для виконування завдань оборони українських політичних в'язнів та оборони доброго українського імени. Головою нової організації став адв. Аскольд Лозинський; крім нього входять до Управи 10 громадян. В українській пресі появилася про це окрема обширна інформація.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й.
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УККА

Дня 6 брезня 1977 р. відбулися тут чергові загальні збори Відділу УККА при участи 23-ох членів і представників місцевих українських товариств. Збори відкрив голова Відділу, Я. Кушнір. До президії вибрані: голова І. Романишин, секретар Р. Маселко. Протокол з попередніх загальних зборів прочитав секретар п. А. Поліщук.

До нової Управи вибрані одноголосно: голова — п. Микола Філь, заступник п. А. Поліщук, секретар п. І. Романишин, заст. секретаря п. Р. Маселко, скарбник п. П. шевчук, заст. п. Гр. Ільницький, збірщики п. В. Мокій і п. І. Карабін, культ. осв. реф. п. Я. Кушнір, орг. реф. п. Ст. Карабін, зовнішні зв'язки: п. А. Дурбак, п. В. Літинський і п. Р. Маселко. Контр. Комісія: голова: п. В. Кошикар, члени: п. Дм. Скалій і п. І. Карабін. До Управи входять представники місцевих організацій: Братства св. Миколая, ООЛ, СУА, УГКлюбу, Жін. Секції УГК, УНС, Провидіння, СУМА. У внесках і запитах п. Я. Кушнір прочитав заклик УККА в обороні людських прав, п. Р. Маселко порушив справу зв'язків з місцевою американською пресою.

Відділ УККА у В. має 45 членів, з того деяке число молодших, що ввійшли до нової Управи.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Річні Загальні Збори Українських Злучених Організацій — Відділу УККА в Клівленді відбулися в п'ятницю, 4-го березня, 1977 р. Збори відкрив голова д-р Богдан Футей, привітав приявних та попросив вшанувати хвилинною мовчанкою тих громадян, які відійшли у вічність протягом останньої каденції.

Зборами проводила президія у складі: д-р Микола Дейчаківський — предсідник; п-і Люба Боднар та проф. Яків Кльований — заступники; п-на Ірина Мудрак та Микола Рошецький — секретарі.

Після звітів і дискусії обрано нову Управу у такому складі: голова д-р Богдан Футей перео[illegible]ний на третю каденцію. Члени Управи: інж. Роман Возняк. Маруся Попович, Леся Кусяка, мґр. Василь Ліщинецький, Олександер Капустянський, Василь Камінський, Юрій Коцюмбас, проф. Андрій Фединський, д-р Борис Раковський, Орест Ліщинецький, Григорій Головка, Юрій Дейчаківський, інж. Григорій Завадівський, мґр. Тарас Шмаґала та Володимир Баран. Контрольна Комісія: мґр. Степан Воляник, Ілько Жґута та Іван Попович.

ЮТИКА, Н. Й.

У суботу, 12-го лютого ц. р. Ютицький Відділ УККА відбув Загальні Збори у приміщенні парафіяльного дому української католицької церкви. Збори відкрив голова інж. Ярослав Яцковський. Культурно-освітня референтка Ярослава Томич у вступному слові з'ясувала ролю і завдання УККА в Америці.

До нової Управи на 1977 рік увійшли: голова — Ярослав Яцковський; заступник: Володимир Величко; секретар: Петро Ярмак; скарбник: Василь Пилипчук; культ-освітня референтура — Ярослав Томич, голова; від ООЧСУ-Осип Ліщинський, СУМА — Степан Мельник, СУА — Анна Кошикар, Пласт — Володимира Смик. Референти преси: Богдан Рабій; референт Національного Фонду — Володимир Івасів; член Управи: Зиновій Боднарчук; Контрольна Комісія: о. Йосиф Лукашевич — голова, члени: Василь Рабарський і Орися Запаранюк.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

5 березня ц. р. відбулися Загальні Збори місцевого Відділу УККА, одного з найбільших і найкращих в системі УККА. Представником Централі був інж. Євген Івашків. Президію становили ред. І. Білинський, голова, та проф. Наталя Пазуняк, — заступники інж. Мирон Баранецький і Роман Кравців. У Почесній Президії засіли члени Президії Екзекутиви УКК проф. Б. Гнаттюк, д-р О. Білик та о. Мітрат Канаван. Обширний звіт з діяльности склав голова Відділу, який об'єднює 63 місцеві організації проф. д-р Петро Стерчо.

Одноголосно обрано керівні органи Відділу. Управу Відділу в складі 37 осіб очолив проф. д-р Петро Стерчо. Контрольну Комісію очолив д-р Іван Скальчук — 7 осіб. Громадський Суд — голова проф. д-р Богдан Гнатюк — 6 осіб. Комісію УНФонду: мґр Іван Скочиляс — голова, Петро Тарнавський — заступник та 36 осіб — членів.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж.

13 лютого 1977 року в Картерет Ню Джерзі відбулися річні загальні збори місцевого Відділу УККА, в приміщенні Українського Американського Клюбу. В зборах взяло участь 18 членів — представників організацій і установ. Зборами проводила президія в складі: голова — інж. В. Янів, секретар — Д. Рачинський.

Після звітів і уділенню абсолюторії вибрано Управу Відділу на 1977 рік в такому складі: голова — інж. В. Янів, заст. гол. — А. Гедеш, секретар — Д. Рачинський, скарбник — Д. Кушнір, культ. осв. — О. Якубович, організац. — Д. Ґлущик, член — Д. Васічко. **Контрольна Комісія:** голова — В. Матлаґа, члени — Н. Казьо, Я. Турко.

ДЕНВЕР, КОЛО.
ЖИВА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛУ

Відновлений Відділ УККА у Денвері, Колорадо, під проводом свого голови д-ра Богдана Винара, та секретаря Романа З. Пирога, розвинув жваву й різнородну діяльність. Він перевів величаве свято у честь Актів 22 січня, з участю на бенкеті сенатора Ґелаґера та з д-ром Мироном Куропасем, як головним промовцем. В Управі Відділу є молодші віком громадяни, які правильно вважають за найперший свій обов'язок — нав'язати тісні зв'язки з губернатором свого стейту, сенаторами та конґресменами і ввійти в активне життя не тільки власної української, але й американської громади. Управа Відділу зберігає зразковий зв'язок з Централею УККА в Ню Йорку.

ДЖЕРЗИ СИТІ
КРИЗА У ПРОВОДІ ВІДДІЛУ

Д-р Євген Котик, який впродовж повних 10-ти років очолював Відділ УКА в Джерзи Ситі, рішуче зрікся дальшого кандидування на цей пост. Обрано Номінаційну Комісію, яка покищо має труднощі, бо нема охочих, які хотіли би добровільно і безплатно прийняти на себе обов'язки голови місцевої громади.

КРАЙОВА ГОСПОДАРСЬКА РАДА

В неділю, дня 13-го лютого ц. р. відбулися наради в приміщенні Української Щаднично-Позичкової Спілки "Певність" в Чікаґо, Ілл:, на яких порішено створити Комісію для підготови оформлення Крайової Господарської Ради при УККА. В її склад увійшли представники від поодиноких економічних секторів нашого зорганізованого господарського життя та Фінансовий Референт Екзекутиви УККА.

Завданням цієї Комісій було б опрацювати плян спільної української економічної дії в Америці. Рівнож було порішено сконтактуватися з Юліяном Риваєм, як Головою Конференції Українських Фінансових Організацій Америки.

У висліді відбутих декількох нарад в Канцелярії УККА в місяці березні ц. р. з участю пані Уляни Дячук і панів: Юліяна Ревая, д-ра Володимира Нестерчука і Івнан Базарка — за пропозицією д-ра Володимира Нестерчука — приготовлено проєкт Статуту Крайової Господарської Ради при УККА.

ПРОЄКТ СТАТУТУ КРАЙОВОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ ПРИ УККА.

Розділ І. — Загальні постанови і завдання.

1. Назва: КРАЙОВА ГОСПОДАРСЬКА РАДА при УККА.
2. Місце осідку: Ню Йорк або Чікаґо.
3. Територія діяльности: ЗСА.
4. Особовість: Крайова Господарська Рада є правною особою.
5. Завдання К. Г. Р.:

а) координувати діяльність господарсько-фінансових інституцій;

б) збирати статистичні дані про всі українські і українсько-американські господарсько-фінансові установи і самостійних професіоналістів, купців і промисловців у ЗСА;

в) розбудовувати і поширювати економіку українського поселення шляхом:

організування господарсько-фінансових нарад, закликаючи брати в них участь усіх жителів даної місцевости, зокрема молодь, на яких обговорити стан економічно-фінансового стану даної місцевости; можливості розвитку існуючих і заснування нових підприємств, фінансових інституцій, забезпечення союзів і самостійних професіоналістів;

г) видавати збірники зі статистичними даними, їх аналізою і статтями на економічні, фінансові і забезпеченеві теми;

ґ) брати участь в крайових, стейтових і місцевих господарських нарадах;

д) збирати фонди для фінансування загально українських потреб.

Розділ II. — Членство.

1. Членами крайової Господарської Ради при УККА є: центральні надбудови таких установ: Центральна Організація Братських Союзів; Централя Українських Кооператив Америки; Ліґа Українських Щаднично-Позичкових Кас у ЗСА; Союз Купців і Промисловців у СЗА; Український Конґресовий Комітет Америки. Інші господарські і фінансові установи, якщо вони не охоплені організаційною схемою названих установ.

2. Про прийняття нових членів рішає Екзекутива — а затверджають 33 Рада Крайової Господарської Ради при УККА.

3. Члени мають обов'язок:

а) придержуватися в своїй діяльності постанов цього статуту і рішень органів цієї установи;

б) надсилати звідомлення;

в) платити членські внески.

4. Члени беруть участь у діяльності Господарської Крайової Ради через делеґованих представників, яких вони можуть кожночасно іменувати і замінювати, повідомивши про це Екзекутиву К.Г.Р.

Розділ III. — Органи К.Г. Р. при УККА.

Органами К.Г.Р. при УККА є:

а) Загальні збори

б) Екзекутива.

2. З. Збори є найвищим органом К.ГєР. Вони відбувають свої з'їзди кожного року в часі і місці річної наради перших нарад Крайової Ради УККА. Надзвичайні З. Збори можуть бути скликані Екзекутивою на жадання більшости членів писемним повідомленням із поданням порядку нарад, речинця і місця на 30 днів перед визначеним речинцем.

3. До відання З. Зборів належить:

а) прийняття і зміна статуту;

б) Затвердження нових членів;

в) визначення засягу і пляну діяльности;

г) прийняття або неприйняття звітів екзекутиви;

ґ) вибір екзекутиви, яка складається:

Голова
Заступник Голови, яким є скарбник УККА
Секретар
Фінансовий референт
Організаційний референт. Схвалення висоти чл. внесків.

4. З. Збори вибирають Екзекутиву на час двох років

5. Кожний член делеґує на З. Збори не менше двох представників

6. Кожний член має один (два або три) голос.

7. Всі рішення є правосильні якщо вони прийняті звичайною більшістю голосів за виїмком прийняття і зміни статуту і ліквідація цієї установи, вимагає кваліфікованої більшости голосів.

8. З. Збори провадить президія екзекутиви в складі: Голова, заступник і секретар, або президія обрана З. Зборами.

9. Діяльність Екзекутиви буде реґулювати окремий правильник.

Розділ IV. — Відділи К. Г. Р.

1. Лучником між Крайовою Господарською Радою при УККА і місцевостями є управи місцевого Відділу УККА, які можуть творити місцеві Господарські Ради за статутом К. Г. Ради, змінивши точку 1-шу 2-го розділу щодо членства: замість центральних надбудов місцеві економічно-фінансові установи.

Розділ V. — Провірка діловодства.

1. Провірку діловодства Екзекутиви К. Г. Ради переводить Контрольна Комісія УККА.

Розділ VI. — Ліквідація.

1. Про ліквідацію установи можуть рішити З. Збори К.Г.Р. на своїй звичайній або незвичайній нараді кваліфікованою більшістю голосів.

2. Майно зліквідованої установи переходить на власність УККА.

ВІДВІДИНИ ВІДДІЛІВ УККА

В цілі наладнання і затіснення співпраці Відділів УККА із Централею, в місяці березні цього року виїзджає в терен наш Організаційний Референт Роман Крупка.

Нижче подаємо час і місцевість, яку відвідає п. Роман Крупка.

Бетлегем, Па.	10-го березня
Аллентавн, Па.	11-го і 12-го березня
Рідінґ, Па.	13-го березня
Фініксвилл, Па.	14-го березня
Честер, Па.	17-го березня
Кемден, Н. Дж.	18-го березня
Вілмінґтон, Делавер	19-го березня
Балтімор, Мд.	20-го і 21-го березня
Трентон, Н. Дж.	22-го березня

Головна Канцелярія вислала до всіх тих Відділів відповідного листа з просьбою зорганізувати потрібні інформаційно-організаційні сходини та облегшим названому Делеґатові його місію.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Рішенням Керівних Органів Українського Конґресового Комітету Америки
"УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК",
англомовний журнал УККА
одержувати будуть тільки ті платники Національного Датку, які вплатили в 1976 році дол. 25.00 або більше, і які *зголосять бажання одержувати "Український Квартальник" в 1977 р.*

АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАНЬ УККА

Відрізати і вислати.

Дня ________________ 1977 р.

До

Адміністрації Видань УККА

Прошу надсилати мені англомовний журнал "УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК" ч. 1-4 на протязі 1977 року.

З правдивою пошаною

Адреса:
____
____
____

Корнило Галушка...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Володимир Сохан представив у своєму слові загальний стан УНСоюзу та його дальші кроки для поліпшення забезпеченевої та видавничої ділянок праці і підкреслив головні завдання УНСоюзу: допомогу у визвольних змаганнях українського народу та виховання нового покоління, яке продовжувало б цю допомогу. Обласний організатор Василь Оріховський зробив докладний огляд праці Відділів Округи і склав подяку цим Відділам за досягнення у 1976-му році 80 відсотків квоти нових членів. Такими успішними Відділами у 1976-му році були: В. 355-ий (секр. Дарія Оріховська) — 27 нових членів, В. 344-ий (секретар Олександра Яворська) — 14 членів, В. 155-ий (секр. Михайло Федишин) — 13 членів, В. 349-ий (секр. Михайло Захарко) — 10 членів, В. 209-ий (секр. Степан Матлага) — 6 членів, В. 332-ий (секр. Казимир Мазепа) — 6 членів та В. 168-ий (секр. Іван Бабин) — 4 члени. Він вручив голові Округи за цей осяг чека для Округи на суму 72.00 дол. Заповівши нову квоту членів для Округи на 1977-ий рік, Василь Оріховський подав ряд практичних порад для організування і відповідного забезпечування нових членів. На запити М. Федишина, П. Ґадека і Й. Яреми дали відповіді обидва доповідачі, після чого на пропозицію Номінаційної Комісії у складі Петро Ґадек, Йосиф Ярема і Степан Мисак переведено одногідно вибір нової Окружної Управи на 1977-ий рік. Збори закінчено побажанням Йосифа Яреми, щоби всі секретарі Округи взялись до посиленої праці, та подібним закликом до праці над збільшенням членства Михайла Захарка, предсідника зборів. Обласний організатор Василь Оріховський погратулював обраній Управі та попросив її членів до співпраці в приєднуванні нових членів. Переобраний голова Окружної Управи Корнило Галушка подякував за вибір та закрив збори, після чого при перекусці ще довго велась гутірка на союзові і громадські теми.

XIII Крайовий Пластовий З'їзд

23 і 24-го квітня ц.р. Союзівка оселя УНСоюзу знову гоститиме у своїх приміщеннях пластунів з нагоди 13-го Крайового Пластового З'їзду.

Тому, що XIII з'їзд відбуватиметься у 65-ту річницю існування українського Пласту, Начальний Пластун пл.сен. Юрій Старосольський виголосить з цієї нагоди до делегатів відповідне слово.

Ще в грудні минулого року Крайова Пластова Старшина покликала підготовчу Номінаційну комісію для підготовлення списка кандидатів до нового Крайово Пластового Проводу. Комісію очолив пл. сен. Ярослав Федун, станичний в Пассейку, а членами є: пл.сен. Ірена Куровицька, пл.сен. Володимир Воловодюк, пл.сен. Юрій Тарасюк, чт. пл. Михайло Турчин і ст. пл. Оксана Мотиль. Від Крайової Пластової Старшини делеговано до Номінаційної комісії пл.сен. Ігора Раковського.

Комісія вислала заклик до всіх станиць та старшопластунських і сеніорських куренів з проханням зголошувати кандидатів на різні пости в новій КПСтаршині.

КПСтаршина також покликала голів інших підготовчих комісій, а саме: Виховної- для справ УПЮ 8 пл.сен. Роман Завадович, УПН — ст.пл. Андрій Чировський, для справ таборів — пл.сен. — Юрій Литвинишин, Резолюційної — пл.сен. Уляна Старосольська, Статутової — пл.сен. Ярослав Падох, Господарсько-бюджетової—пл.сен. — Ярослава Бойдуник, Пластприяту — Стефанія Косович, Верифікаційно-мандатної — пл.сен. — Володимир Бакалець, а комісію Реєстраційну очолила пл.сен. — Марта Боровик.

Вже на кількох засіданнях КПСтаршини обговорювано різні організаційні і технічні справи пов'язані із з'їздом. До всіх Станиць розіслано порограму, правильник нарад та інструкцію про вибір делегатів. Вислано також формулярі на замовлення кімнат на Союзівці, які треба замовляти негайно, бо спізнені замовлення Управа Союзівки, з догляду на велике число делегатів, буде змушена розміщувати по довколишніх мотелях.

Списки вибраних делегатів, делегатів з уряду, управнених до участи пл. сен. керівництва та по одному представникові від Старшопластунських і Сеніорських куренів повинні наспіти до канцелярії КП-Старшини найпізніше до 20-го березня ц.р. Крайова Пластова Старшина просить делегатів сеніорських і старшопластунських куренів привезти зі собою свої курінні прапори на святочне відкриття З'їзду, а зокрема для гідного відмічення 65-ліття існування українського Пласту.

У З'їзді заповіли свою участь члени Головного Пластового Проводу ГП Ради і ГП Булави. Під час вечері, на яку запрошено представників крайових організацій і установ, відбудеться розвагова програма, що її виконають пластуни зі Станиці Пассейк, та пластові гумористи ст.пл. Роман Юзенів і ст.пл.Андрій Чировський.

В неділю Служби Божі у наміренні українського Народу і українського Пласту служитимуть пластові капеляни пл.сен. о. Богдан Смик і пл.сен. о. Артемій Селепина.

пл.сен. Андрій Мицьо
голова КПС

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кої компартії, у виданні з неділі, 3-го квітня, твердила, що СССР хоче і завжди хотів „добрих відносин із З'єднаними Стейтами" і тому тепер черга на Америку направити шкоду, заподіяну тим відносинам „несправедливими пропозиціями" щодо атомового роззброєння. Подібно писала теж газета „Известия", додаючи, що президент Картер не тільки хотів здобути „однобічні користі для ЗСА", але також старався „перехитрити" Совєтський Союз.

Як вказують західні коментатори, заяви обох совєтських газет віддзеркалюють слова міністра закордонних справ Андрея Ґромика, виголошені ним під час несподіваної пресової конференції минулого четверга. Ґромико, як відомо, старався звалити вину за провал переговорів на ЗСА, хоча фактично Леонід Брежнєв довів до провалу переговорів, бо відкинувши обидві пропозиції Вашінґтону щодо роззброєння. Протягом минулої п'ятниці і суботи чільні члени уряду президента Картера доказували, що закиди Ґромика і совєтської преси безпідставні, бо делеґація ЗСА представила була пропозиції, які стосувалися б однаково обох держав, а не давали б для Америки жадної „однобічної переваги". В п'ятницю відповів Ґромикові д-р Збіґнєв Бжезінські, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, як рівнож секретар оборони Ґаролд Бровн. Виступаючи на пресових конференціях, Бровн і Бжезінські висловили надію, що під час наступних переговорів, які мають відбутися в травні в Женеві, пощастить усунути непорозуміння щодо нового договору, але Бровн сказав, що сумнівається чи пощастить підписати новий договір перед жовтнем цього року, коли вигасає попередній 5-річний договір. Державний секретар Венс, який в п'ятницю ще був у Парижі, теж відкинув совєтські закиди, що Америка хотіла в переговорах у Москві здобути „однобічну перевагу", натомість поінформував, що Брежнєв був видвигнув нову пропозицію, дуже небезпечну для Заходу, а саме, щоб Америка зліквідувала свої військові бази на території Европи.

Протягом минулого кінця тижня ряд союзників ЗСА із Північно- Атлантійського Союзу (НАТО) висловлювалися про провал переговорів у Москві і велика більшість з них твердили, що нема причини „дуже перениматися провалом", бо це був тільки перший крок в скомплікованому процесі обмеження атомової зброї, а не „кінець переговорів". Багато лідерів держав НАТО хвалили президента Картера і секретаря Венса за те, що своїми пропозиціями доказали Москві, що ЗСА не погодяться на те, щоб Совєтський Союз здобував однобічні концесії, як це було за попереднього державного секретаря Генрі Кіссінджера, як рівнож висловлювали задоволення, що американська делеґація „не побоялася погроз" Брежнєва і Ґромика, а настоювала на представлених пропозиціях.

Американські і европейські аналітики, розглянувши можливі причини провалу переговорів, ствердили, що Москва відкинула пропозиції ЗСА з чисто мілітарних, а не будь-яких інших міркувань. Більшість з них твердить, що виступи президента Картера в обороні дисидентів і людських прав у Совєтському Союзі не спричинилися до провалу переговорів, хоча могли їх „дещо утруднити".

У Львівській науковій бібліотеці 755 авторгафів

Київська „Радянська Україна" інформує, що у рукописних фондах Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника Академії наук УССР знаходиться понад 120 колекцій і архівів, в яких є сотні тисяч матеріялів. Найстарші з них походять з XII століття. У рукописному відділі можна знайти автографи Б. Хмельницького, Т. Косцюшка, Д. Ґарібальді, А. Міцкевича, В. Гюго, М. Ґорького, І. Франка, Л. Українки та багато інших. У покажчик Львівської наукової бібліотеки включено 755 автографів оригінальних та перекладних мистецьких творів, статтей, рецензій, листів, фолкльорних матеріялів, записних книжок 52 письменників, зокрема І. Франка, Л. Українки, М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Короленка, І. Нечуя-Левицького, В. Стефаника, Ю. Федьковича, М. Рильського,

Мирон Мицьо очолив „Фундацію Дослідів Лемківщини"

Ню Йорк — (ООЛ— Крайова Управа) — В 30-ту річницю насильного виселення українського населення Лемківщини і інших українських земель Закерзоння, за ініціятивою проф. д-ра І.Гвозди, заходами Крайової Управи ООЛ, створено „Фундацію Дослідів Лемківщини".

Згадану установу створено як самостійну одиницю, яка має право співпраці з українськими і чужими науковими установами, як рівнож у власному засягу має широкі права в ділянках: — видавничих, культурно-виховних і т.д. до допомоги студентам включно.

З правної сторони, Фундацію оформлював адвокат Аскольд Лозинський в правничій фірмі І.Флиса в Ню Йорку, що була затверджена Стейтовим Департаментом в Олбані 10-го лютого 1977р.

12-го березня 1977р. оформлено Раду Директорів в складі: Мирон Мицьо — президент, Юліян Котляр — заступник президента, Петро Гарайда — секретар, Дмитро Барна — скарбник. Сектор зв'язків і інформації — І. Гвозда. Михайло Шашкевич, Микола Дупляк, Микола Грицковян, Іван Блиха, Михайло Фарбанець, Іван Полянський, Дмитро Кулик — члени Ради Директорів.

На цьому ж засіданні, основники Фундації склали стодолярові і більші пожертви на загальну суму 1125.00 дол.

У початковия плянах, під фірмою Фундації наміченo такі видання: — 3-тє число Аналів зі зміненою назвою з Анали СФЛ на „Анали Лемківщини", велику працю в двох мовах, яка готова до друку під назвою „Дерев'яна Архітектура Карпат", і окремим виданням працю інж. С.Ґоляша — „Мара" під назвою Трагедія Лемківської Землі — належить додати, що інж. С.Ґоляш-„Мар", будучи надрайоновим провідником ОУН-УПА на Лемківщині, переходив всі страхіття разом з нашим лемківським населенням до самого кінця. Тому то він почуває себе дуже прив'язаним до лемківської землі і лемків.

Адреса Фундації:
The Lemko Research Foundation
P.O. Box 651 Cooper Station
New York, N.Y. 10003

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Загальні Збори Осередку СУМА у Джерзі Сиiті

У суботу, 12-го березня ц.р., відбулися Загальні Збори Осередку СУМА ім. Лесі Українки в Джерзі Сиiті, Ню Джерзі.

Збори відкрив голова Степан Кіра сумівським привітом, і привітав усіх присутніх, зокрема вітав організаційного референта Головної Управи СУМА Зенка Гальковича. Серед приявних були також представники різних установ і товариств: голова місцевого Відділу УККА д-р Евген Котик, станичний Станиці Пласту Любомир Білик, місто-голова Федеральної Кредитової Кооперативи Дмитро Вох, місто-голова Відділу ООЧСУ — Степан Миколишин. Всіх представників, молодь та члени — сеньйори вітали гарячими оплесками. На пропозицію А. Шубака до президії одноголосно вибрано Зенка Гальковича на голову, Петрусю Шеремету на секретарку, та д-р Евгена Котика на почесного члена.

Зенко Галькович подякував за довір'я та попросив встати та вшанувати хвилиною мовчанки світлу пам'ять померлих друзів, члена дружинників СУМА — друга Івана Щупляка, та членів Батьківського Комітету — друзів Михайла Жука та Івана Загальковича. Відтак З. Галькович попросив Нусю Вох до відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, який прийнято одноголосно.

Звіт з діяльности Булави за протяг пройденої каденції склала Булавна Нуся Вох. Звіт секретаря подала Ірка Шеремета. Звіт каси подав в деталях скарбник Григорій Бура. За Батьківський Комітет звітував голова Василь Бойко, а за Осередок звітував голова — Степан Кіра, який підкреслив, що Осередок брав участь у місцевих імпрезах, маніфестаціях, у Злеті, Здвизі, та інших культурно-освітніх ділянках. Після обширних звітів та дискусії з словом привіту виступали представники місцевих Організацій. Від місцевого Відділу УККА та громади, склав подяку і признання членам Спілки Української Молоді за інтенсивну працю — голова Відділу УККА д-р Евген Котик. Григорій Бура вітав Збори від ООЧСУ. Любомир Білик вітав Загальні Збори від місцевої Станниці Пласту, його привіт прийнято дружньо-гучними оплесками. Привіт від Дирекції та працівників федеральної Кооперативи „Самопоміч" склав місто-голова Дмитро Вох. Слово представника Головної Управи СУМА мав організаційний референт Зенко Галькович. Він підкреслив, що Управа Осередку, як також і її члени, справді жертвенно працювали для розбудови Осередку та в загальному для розбудови СУМА. На закінчення З. Галькович закликав усіх до активности, бо тільки спільно та жертвенною працею можемо дійти до мети, яку визначили наші попередники. Після так цінних привітів від організацій, приступлено до обрання нової управи Осередку СУМА на біжучий 77-78 рік.

На пропозицію Номінаційної комісії обрано нову Управу в такому складі: Нуся Вох — голова, Степан Кіра — місто-голова та організаційний референт, Оленка Галькович — секретар, Григорій Бура — касир, Зенко Шалькович — булавний, Ірка Шеремета — голова дружинників, Дмитро Вох — референт преси, Василь Бойко — голова Батьківського Комітету, Галина Гаврилюк — заступник голови Батьківського Комітету; Контрольна комісія — Василь Гева — голова, Антін Шубак та Степан Білик — члени. Голова Президії привітав новообрану Управу та попросив голову Нусю Вох продовжувати Збори. Новообрана голова подякувала за довір'я, та закликала до співпраці в наступній каденції всіх членів та симпатиків СУМА, бо тільки спільними силами ми зможемо здійснити намічення нашої праці в Осередку. Загальні Збори закінчено відспіванням „Не пора". Після Зборів відбулося товариське прийняття, що його приготовили пані з Батьківського Комітету.

Дмитро Вох

,,Чортополохи" відбули Велику Раду

Союзівка (ем). — Тридцять вісім членів пластового племени ,,Чортополохи'', яке складається із 24-го куреня Уладу пластового Сеніорату та 8-го куреня Уладу старших пластунок, взяли участь у 5-ій Великій Раді, яка відбулася на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 26-го і 27-го березня. Не зважаючи на це, що березень — це місяць вакацій для Союзівки, оселя гостила членів ,,Чортополохів'' снігом і теплими приміщеннями віллі ,,Київ'', де й відбувалися наради з участю 11-ох сеніорок і 27-ох старших пластунок.

Плем'я ,,Чортополохів'' існує вже повних 25 років, а на протязі 19-ох років веде у Філядельфії загальногромадську бібліотеку пласту і ,,Рідної Школи'', яка має біля 5,000 фахово скаталогованих томів добірної літератури. Крім цієї праці ,,Чортополохи'' відомі із своєї активности в громаді та як виховниці юнацьких і новацьких пластових частин.

П'ятою Великою Радою, яка відбувається кожних два роки, проводила президія в складі: пл.сен. Марта Тарнавська, головний ,,Чортополох''; курінна 24-го куреня УПС Славомира Білас; курінна 8-го куреня УСП Соня Слободян; та писарі пл-сен. Анна Максимович, пп.- сен. Марія Одежинська і ст.-пл Тетяна Данилів. Програма нарад включала прийняття п'ятьох нових членів, звіти обох курінних, звіт бібліотекаря пл.сен. Марії Одежинської, вибір нової управи бібліотеки та звіт редактора плянового ювілейного видання ,,Чортополохів'' ст.-пл. Ксені Одежинської із проробленої підготовчої праці.

Нову управу бібліотеки очолила пл.-сен. Анна Максимович, а до її складу ввійшли: ст.-пл. Т. Данилів та пластунки-сеніорки Надія Німилович, Надія Оранська, Галина Головчак, М.Одежинська, Галина Філінська, Віра Пак, С.Білас та колишній довголітній бібліотекар М.Тарнавська в ролі фахового дорадника. До нової Контрольної-Номінаційної комісії ввійшли: пл.-сен. Бажана Філінська, пл.-сен. Марія Леськів і ст.пл. Ліда Гук.

Під час Ради відбувся панель на тему: ,,Чого ми вимагаємо від кандидаток у ,,Чортополохи?'', що його модератором була ст.-пл. С. Слободян, а учасниками були: пл. сен. М. Леськів та ст.-пл. Віра Попель і Надя Забігач. Панель викликав зацікавлення та жваву дискусію.

При горіючому ватрі у віллі ,,Київ'' до пізньої ночі в суботу дзвеніла пластова пісня учасниць нарад, яких почерез покоління об'єднують спільні зацікавлення, праця в Пласті і в громаді.

Підсумки й пляни Святоюрського Комітету в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої суботи, 26-го березня ц.р. у приміщенях святоюрської парафії в Ню Йорку відбулося чергове пленарне засідання Будівельного комітету нової церкви, який складається з приблизно 80 представників більшости місцевих організацій. На засіданні, що ним керував голова мец. Р.Гуглевич, зведено підсумки дуже активної та продуктивної праці, що її перевів в останньому часі цей Комітет. Після молитки, що її провів парох о.д-р В.Ґавліч та прийняттю протоколу ранішого засідання, що його зладив і прочитав секретар комітету інж. Е. Івашків, звітував про працю дуже активної й успішної імпрезової уомісії Едвард Камінський. Ця комісія підготовила в минулому концерт місцевого СУМА, просфору, та концерт солістів пп.Шарльоти Баранської, Христини Осадци-Павксіс і Павла Плішки й на майбутнє заплянувала ряд нових імпрез, зокрема концерт хору ,,Думка'', що має відбутися в травні.

Касир комітету дир. Іван Винник звітував про стан фінансів й каси комітету. Досі зібрано два з четвертиною мільйонів долярів, й щоб покрити готівкою всі видатки на будову церкви потрібно ще 400,000 долярів. За перші три місяці цього року зібрано сто тисяч.

З черги інформував про стан будови нової церкви її архітект інж. А.Осадца. Після незвичайно гострої зими будівництво поступає скорою ходою, зокрема мурування стін, від чого залежить багато інших робіт, як дах, виправа стін тощо. Та не зважаючи на зимову затримку та страйку восени, контрактор обіцяє закінчення будови на кінець листопада, а інж. Осадца вірить, що Різдвяні відправи відбудуться вже в новій церкві. В цьому напрямі вже йдуть заходи для придбання лавок.

З особливою увагою обговорено питання збірки дальших фондів на будову, щоб її за пляном, закінчити за готівку, і щоб без потреби не затягати коштовної позички. Комісія збірки під кермою Я. Косаноцького відновила відвідини парафіян, які ще не склали пожертв на церкву або які заслужили собі на подяку за щедрі дари. Комісія відчуває брак охочих парафіян узяти участь у цих відвідинах й заклакає, щоб вони прийшли послужити доброму ділу, зголоситися у канцелярії парафії.

Не менш гаряче закликала до праці нових працівників комісія під проводом невтомного Тимоша Шевчука, яка з великим вкладом сил і не меншим фінансовим успіхом, угощає парафіян і гостей після відправ, варениками та кавою. І їй потрібно відданих й охочих осіб до допомочі. Про вагу праці цієї комісії говорить сума 600 дол. - пересічний тижневий прибуток.

Багато часу віддано плянуванню дальшої праці комітету, яку з'ясували голова Гуглевич і о. парох Ґавліч. Комітет плянує на 16-те квітня парафіяльне свячене, в часі від 29-го квітня до 1-го травня ярмарок на Сьомій вулиці й на 5 червня посвячення вугольного каменя.

Члени комітету від довшого часу виголошують на радіогодині парафії короткі доповіді про нову церкву та всю широку проблематику зв'язану з її будовою. І з признанням також слід підмітити велику жертвенність парафіян і приятелів нової церкви з близьких і далеких сторін, в доступний їм спосіб і засобами. Ось відомий скульптор і громадянин Михайло Черешньовський подарував на будову церкви 60 відливів своєї скульптури— Мадонни, яку можна набути в парафіяльній канцелярії, й яка залишиться тривалою й мистецькою пам'яткою замітної доби будови першої власної, стилевої церкви понад сімдесятлітньої святоюрської парафії в найбільшім скупченні української, американської громади.

Ось, так виглядає велика й різноманітна праця роботящого Комітету великої громади, об'єднаного спільним змаганням здвигнути великий храм, біля якого гуртувались би нові українські покоління. Можна сподіватися, що ця праця принесе повний і тривалий успіх й що після закінчення будови не закінчиться праця та існування Комітету. Його труду, солідарности й ентузіязму потребуватиме велика святоюрська парафія, щоб наповнити нові мури духом наших найкращих церковно-національних традицій та спертим на них кипучим життям об'єднаної громади.

Я.П.

Шевченківський концерт в Амстердамі

Амстердам, Н.Й. — Заходом місцевого Відділу УККА та при співпраці Гуртка Любителів Мистецтва у Трой і Пластової Станиці Олбанської округи відбувся тут 20-го березня у залі Українського Дому Шевченківський концерт. На сцені виднів великий портрет Тараса, прибраний рушниками. Голова Відділу УККА, інж. М.Свідерський, відкрив концерт, вітаючи гостей з Трой й околиці. Український окружний жіночий хор ,,Троянда'' під керівництвом мгр Анни Базар, проспівав ,,Заповіт'', що його вислухала вся публіка, стоячи. Відтак хор і пластунки виконали Шеченківський монтаж (доповідь на тлі деклямацій і співів) укладу мгр Дарії Якубович. Рецетували Дарія Якубович, Діяна Боднар, Наталка Мицик і Роксана Герець. Жіночий хор проспівав пісні: ,,Село'', ,,Реве та стогне'', ,,По діброві вітер віє'', ,,Думи мої'', ,,Встає хмара з-за лиману'', ,,Учітеся'', ,,Бандуристе, орле сизий''. Соліст студ. Михайло Білинський, заспівував у піснях ,,Думи мої'' та в ,,Бандуристе''. В доповіді мгр Д.Якубович згадала головні моменти з життя Тараса, а рецитаторки й хор ілюстрували їх поемами й піснями до слів Тараса. Вкінці доповідачка зацитувала сучасні поезії з України, Караванського та Ліни Костенко, присвячені Тарасові.

Мистецький монтаж, що тривав понад годину, викликав тривалі враження своїм глибоким змістом і оригінальною формою та мистецьким виконанням. Численна публіка нагородила всіх виконавців програми стоячою овацією та довготривалими оплесками. Цей оригінальний Шевченківський монтаж заслуговує на те, щоб його видати й поширити між нашими товариствами, які часто мають труднощі з програмою при влаштуванні Шевченківських святкувань.

Голова Відділу УККА, інж. М.Свідерський подякував усім виконавцям програми, та перевів відзначення почесними грамотами Головної Управи УККА двох визначних місцевих діячів: проф. С.Гнатківського та Д.Олійника, кол. старшин УГА. Проф. Юрчук, прочитав життєписи обох визначних патріотів, громадських діячів, що добре заслужилися для української громади в Амстердамі від свого приїзду, спровадили 200 родин наших скитальців до Амстердаму та заопікувалися ними. Проф. С. Гнатківський був приявний. Після одержання почесної грамоти він скромно заявив, що він тільки сповняв свій національний обов'язок. Д. Олійник не міг прибути із-за недуги. Інж. М.Свідерський висловив також признання для довголітнього скарбника Відділу УККА, Мирона Кривулича. Вшанування наших заслужених діячів було гідним закінченням Шевченківських святкувань, бо Шевченківська полум'яна поезія надхнула цілий наш нарід до жертвенної праці для рідного народу.

І.Г

Філядельфійська громада відсвяткувала подвійний ювілей Їх Блаженства Патріярха Йосифа І

Заходами Філядельфійського Відділу Т-ва За Патріярхальний Устрій Української Помісної Католицької Церкви в суботу, 19 березня, 1977р. в одній з кращих заль Філядельфії (Дівоча середня школа) — відбулася Святочна Ювілейна Академія в пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа з нагоди 60-ліття його священства і 85-ліття від дня його народження.

У неділю, 20 березня ц.р. в церкві Христа-Царя, о.Мартин Канаван відправив св. Літургію в наміренні Найдостойнішого Ювілята.

Програму святочної Академії відкрив д-р Юліян Колтун — голова місцевого Відділу Т-ва За Патріярхат, який своїм вступним словом надав святкового тону цілій Академії.

Головну доповідь виголосив проф. д-р Леонід Рудницький, відомий діяч патріярхального руху. Його доповідь ,,Образ Патріярха Йосифа І-го в літературі'' — була наскрізь оригінально і добре спрацьована. У ній прелеґент на підставі аналізи українських і чужинецьких літературних видань останнього десятиріччя створив образ єдиного жиючого Ісповідника Віри, Блаженнішого Патріярха Йосифа. Прелеґент навів ряд поетів не тільки українських (о. Прийма, Онуфрієнко, Зоя Когут, Роман Завадович, Крименко, Б.Стефанишин та інші) але й чужинців, які в своїх творах прославляють нашого Патріярха. Із чужинців прелеґент навів поляка Юзефа Лободовського і австралійця Моріса Веста його твір ,,Шус оф ди Фішерман''.

Концертну частину Академії почала оперова співачка Марта Кокольська-Мусійчук. Її гостинні виступи в Філядельфії завжди мають великий успіх. Мила гостя з Ню Йорку вже при самій появі на сцені отримала спонтанні привітальні оплески. Співачка крім високої кляси своєї сценічної продукції вміє підібрати відповідний репертуар. Усі три пісні: ,,Під Твою Милість'' — пісня-молитва І.Соневицького, ,,Думка'' — музика Я.Степового та ,,Україні'' — музика І.Соневицького до слів В.Симоненка співачка виконала на високому мистецькому рівні. Мило нам було почути перший раз твір Соневицького з церковної музики. У його ,,Під Твою Милість'' мило вражає поруч контемплятивного настрою-піднесеність і величність, а мелодика наскрізь українська. Крім цього солістка підібрала акомпаньяторку, яка зуміла зглибити настанову композитора і збагнути, що він своїм твором хотів висловити. Галя Мазурок свою функцію виконала блискуче.

Молода піяністка Ірина Пелех виявилась талановитим виконавцем двох композицій: ,,Прелюд Е-моль'' В.Барвінського і поема ,,Карпати'' М.Фоменка, що дуже припала до вподоби авдиторії.

Виконання Наталкою Ковалишин ,,Отче Наш'' Зої Когут не можна збути одним словом ,,знаменито'', цього було би замало. Декляматорка Н.Ковалишин є однією із найбільш талановитих адепток театрального мистецтва в Філядельфії.. В неї широка інтонаційна скаля, приємна барва голосу, не згадуючи вже самих інтерпретаційних здібностей. Вона вміє не лиш провести архітектурну лінію вірша, але й виявити потрібний настрій на обличчі.

Кінцевою точкою програми був виступ місцевого чоловічого хору ,,Прометей'' під диригентурою проф. Михайла Длябоги. Філядельфія повинна гордитись ,,Прометеєм''. Це високої кляси мистецька одиниця. ,,Прометей'' відспівав: ,,Славень Природи'' - Бетговена, ,,Блажен Муж'' А. Гнатишина і ,,Молитву за Патріярха'' І.Недільського. Твори звучали могутньо. Рівень виконання професійний. Заслуга диригента в цьому безперечна. Акомпаньювала постійна акомпаньяторка хору Галя Мазурок.

До успіху Академії причинилась у великій мірі надзвичайно естетична декорація сцени з великим портретом Блаженнішого Патріярха. На сцені панувала шляхетна велич, яка так добре віддзеркалювала маєстат нашого дорогого Ювілята.

Академія тривала півтори години. З певністю можна сказати, що всі присутні винесли вдоволення, бо цілість Академії була більш успішною чим можна було сподіватись.

Я.К.

Вечір ред. Івана Кедрина-Рудницького у Філядельфії

Літературно - Мистецький Клюб у Філядельфії, влаштував 26-го лютого ц.р. в залі УСО ,,Тризуб" дуже цікавий та вдалий вечір ред. Іванові Кедринові-Рудницькому. Коментарі на тему його книжки ,,Життя - Події - Люди" читали д-р Остап Тарнавський та ред. Володимир Біляїв. Перший прелеґент дуже докладно проаналізувавши цілу книжку, вказав на неї, як на багатий вклад в українську мемуаристику. Важко розписуватись про цю доповідь, бо красномовність д-ра Остапа Тарнавського — всім нам добре відома.

Ред. Володимир Біляїв підійшов до цієї книжки, а зглядно до її автора, як політичного діяча, та редактора ,,Діла", який виповнив велику прогалину в нашій історії під час польської займанщини. Обидва прелеґенти вив'язались бездоганно.

При кінці розвинулася дискусія, в якій сам автор давав відповіді на запити із залі. Обговорювано помилки, які зайшли у споминах, та це були такі маловажні речі (які будуть додатково справлені), що про них шкода розписуватись. Сам ред. Іван Кедрин в кількох словах згадав про свої труднощі, які він мав із зібранням матеріялів до своїх споминів, та загалом про труднощі видання такої довгої книжки.

Вечір відбувся в дуже приємній та цікавій атмосфері, який сам автор, мабуть, з чемности назвав ,,своїм ювілеєм".

На закінчення д-р Петро Клюк, голова ЛМКлюбу, подякував авторові і прелеґентам.

Л. Л.

З Б О Р И ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го КВІТНЯ 1977 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Збирання місячних вкладок Б-ва св. апп. Петра і Павла 102 Відд. о год. 11:30 ранку в залі церкви св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — М. Бобечко, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Поступовий Клюб 70 Відд. о год. 3-ій по пол. в залі УНДому при Фліт Стріт. Проситься чл. прибути і вплатити належні вкладки. — І. Патуляк, предс., М. Шеремета, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7732. Кінець битви

Припиніть вогонь!!... Наш ворог переможений! Я повинен почуватися зле в обличчі такої кривавої розправи... Але протягом довгих років Ель Шімаль спричинив смерть багатьох легіонерів!...

...Не говорячи вже про подорожуючих Караванами!.. Ви, пане Тарзане, зробили велику прислугу для всіх майбутніх подорожних на пустелі!